

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Ekonomika příměstské rekreační obce Těrlicko
Economics of the Suburban Recreational Municipality of Těrlicko

Student: Lenka Válková

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Jiří Kovář

Ostrava 2012

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Lenka Válková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Ekonomika příměstské rekreační obce Těrlicko**
Economics of the Suburban Recreational Municipality of Těrlicko

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Specifika rekreačních obcí v ČR
3. Sociálně ekonomický profil obce Těrlicko
4. Rekreační funkce obce Těrlicko z hlediska správy obce a jejího hospodaření
5. Závěr

Seznam použité literatury:

Seznam zkratk:

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BIČÍK, Ivan a kol. *Druhé bydlení v Česku*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2001. 167 s. ISBN 80-238-7002-5.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2005. 555 s. ISBN 80-7357-052-1.

PROKOP, Radim. *Havířov 1955-2005*. 1. vyd. Havířov: Statutární město Havířov, 2005. 176 s. ISBN 80-239-4423-1.

Těrlicko 1229-1979. Těrlicko: Místní národní výbor, 1979. 87 s.

VÁGNER, Jiří, Dana FIALOVÁ a kol. *Regionální diferenciaci druhého bydlení v Česku*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2004. 286 s. ISBN 80-86561-15-1.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Jiří Kovář**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 27.04.2012

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 a č. 4, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 27.4.2012

.....
vlastnoruční podpis

Obsah

1 Úvod	5
2 Specifika rekreačních obcí v ČR	7
2.1 Obec jako základ územní samosprávy	7
2.2 Charakteristika a správa rekreačních obcí	9
2.3 Členění rekreace	12
2.3.1 Rekreace každodenní	13
2.3.2 Rekreace krátkodobá	13
2.3.3 Rekreace dlouhodobá	14
2.4 Předpoklady rekreace	15
2.4.1 Lokalizační faktory a předpoklady rekreace	15
2.4.2 Realizační faktory a předpoklady rekreace	15
2.5 Druhé bydlení	16
2.5.1 Vývoj druhého bydlení v ČR	17
2.5.2 Základní údaje o druhém bydlení v ČR	20
3 Sociálně ekonomický profil obce Těrlicko	22
3.1 Základní charakteristika obce Těrlicko	22
3.2 Stručná historie obce Těrlicko	23
3.3 Urbanistická struktura obce Těrlicko	24
3.3.1 Struktura domovního a bytového fondu obce Těrlicko	26
3.3.2 Rekreační objekty v obci Těrlicko	27
3.4 Struktura obyvatelstva obce Těrlicko	28
3.4.1 Věková struktura	28
3.4.2 Národnostní struktura	29
3.4.3 Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity	29
3.4.4 Vyjíždka a dojíždka obyvatel za zaměstnáním	30
3.5 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve specifických obdobích	31
3.5.1 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve dni víkendového volna v létě	33
3.5.2 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve dni víkendového volna v zimě	33
3.5.3 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko v běžném pracovním dni	34
3.6 Ekonomický profil obce Těrlicko	35

3.6.1 Nástroje finančního hospodaření obce Těrlicko	35
3.6.2 Majetek obce Těrlicko	37
3.7 Občanská vybavenost obce Těrlicko	37
3.7.1 Stavby a zařízení pro výchovu a vzdělávání	38
3.7.2 Zdravotnická a sociální zařízení	39
3.7.3 Budovy a zařízení pro veřejnou správu	39
3.7.4 Budovy a zařízení pro kulturu a sport	39
3.7.5 Ubytovací, stravovací a ostatní komerční zařízení	40
4 Rekreační funkce obce Těrlicko z hlediska správy obce a jejího hospodaření	41
4.1 Rekreační funkce obce Těrlicko z hlediska správy obce	42
4.2 Rekreační funkce obce Těrlicko z hlediska hospodaření obce	47
4.2.1 Základní charakteristika obce Albrechtice	47
4.2.2 Komparace vybraných ukazatelů finančního hospodaření obcí Těrlicko a Albrechtice	48
5 Závěr	57
5.1 Shrnutí problematiky	57
5.2 Návrhy a doporučení	58
5.2.1 Návrhy a doporučení pro správu rekreační obce Těrlicko	58
5.2.2 Návrhy a doporučení pro hospodaření rekreační obce Těrlicko	59
Seznam použité literatury	61
Seznam zkratk	65
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Předmětem předkládané diplomové práce je ekonomika příměstské rekreační obce Těrlicko. Obec Těrlicko představuje příměstské sídlo s významnou rekreační funkcí. Pozici příměstské obce Těrlicko nabylo z důvodu výstavby města Havířova po 2. světové válce v blízkém sousedství obce. Rekreační funkce je Těrlicku přisuzována především díky vodní nádrži Těrlická přehrada, která byla vybudována v letech 1955 až 1962 na území obce. Vodní dílo zásadním způsobem změnilo ráz původní obce, neboť její velká část byla zatopena. Výše uvedené faktory měly a stále mají významný vliv na chod a rozvoj obce.

Rekreační charakter obce přináší z ekonomického hlediska pozitiva ve formě finančních zdrojů rozpočtu obce, pracovních míst či kupní síly, ale současně představuje ekonomickou zátěž obce.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, přiznává všem obcím rovnocenné postavení, aniž by respektoval jejich specifika. Rekreační obce vytvářejí specifickou kategorii obcí, na jejichž území je situováno větší množství rekreačních objektů a počet rekreantů – tzv. fakticky bydlící či přítomné obyvatelstvo – je mnohdy vyšší než počet trvale bydlícího obyvatelstva. Vzniká tak otázka: Vyžaduje správa a hospodaření rekreačních obcí specifické nástroje k jejich řízení a hospodaření?

Cílem diplomové práce je na základě komparace obce Těrlicko s obcí Albrechtice zjistit, jak se rekreační funkce obce Těrlicko projevuje z hlediska správy obce a z hlediska hospodaření obce a podle toho formulovat návrhy a doporučení pro zkvalitnění správy a hospodaření obce Těrlicko a příp. rekreačních obcí obecně. V souladu se stanoveným cílem byly formulovány níže uvedené **hypotézy**, které zní:

- 1. standardně zavedený model správy obce Těrlicko dostatečně nereflektuje rekreační funkci obce,**
- 2. výdaje vynaložené do vybraných oblastí – dopravní obslužnost, veřejné osvětlení, sběr komunálního odpadu, činnost zastupitelstva a místní správa - jsou v přepočtu na 1 obyvatele vyšší v obci Těrlicko ve sledovaném období let 2001 - 2010, neboť jsou vynakládány nejen pro trvale žijící obyvatele, ale i pro vlastníky rekreačních objektů, tzv. přítomné obyvatelstvo, současně, a rekreační funkce obce Těrlicko není dostatečně zohledněna ani v oblasti hospodaření obce.**

Při zpracování teoreticko-metodologické části diplomové práce jsem vycházela především z **doporučené odborné literatury**. Při zpracování praktické části práce jsem čerpala z dat Českého statistického úřadu, Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, databáze IDS ARIS, aplikace ÚFIS a evidencí obecních úřadů obcí Těrlicko a Albrechtice.

Metody použité za účelem dosažení stanoveného cíle diplomové práce jsou následující: metoda obsahové analýzy příslušných právních předpisů souvisejících se správou a hospodařením obcí a relevantních dokumentů obce Těrlicko, komparace vybraných oblastí finančního hospodaření řešených obcí a v závěru diplomové práce metoda indukce a dedukce.

Diplomová práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitolu tvoří úvod diplomové práce.

Ve druhé kapitole je zpracována teoreticko-metodologická část diplomové práce. Popisují zde základní charakteristiky obce, tak jak vyplývají z ustanovení zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a také charakterizují obecně rekreační obce a jejich správu. Dále tato kapitola podává výčet základního členění rekreace a zmiňuje lokalizační a realizační předpoklady rekreace. Poslední část druhé kapitoly je věnována problematice druhého bydlení v České republice se zaměřením na vývoj druhého bydlení od r. 1900 do současnosti a jsou zde rovněž uvedeny základní údaje o druhém bydlení.

Třetí kapitola se zabývá sociálně ekonomickým profilem obce Těrlicko. Je zde stručně představena řešená obec včetně krátké zmínky o historii obce a popsána urbanistická struktura obce a struktura obyvatelstva obce. Součástí kapitoly je také provedení odhadu přítomného obyvatelstva v obci ve specifických obdobích. Dále jsou v kapitole charakterizovány základní nástroje finančního hospodaření, majetek a občanská vybavenost obce Těrlicko.

Čtvrtá kapitola je věnována rekreační funkci obce Těrlicko z hlediska správy obce a jejího hospodaření. Pro účely charakterizování rekreační funkce obce Těrlicko z hlediska hospodaření obce jsem zvolila metodu komparace řešené obce s obcí Albrechtice jako reprezentanta obcí, jimž není přisuzován rekreační charakter.

Pátou kapitolu tvoří závěr diplomové práce. Je zde shrnuta problematika diplomové práce a formulovány návrhy a doporučení pro správu a hospodaření příměstské rekreační obce Těrlicko a rekreační obce obecně.

2 Specifika rekreačních obcí v ČR

2.1 Obec jako základ územní samosprávy

Ústava České republiky (dále jen „Ústava“)¹ představuje základní legislativní východisko územní samosprávy. V článku osmém a dále v hlavě sedmé, článcích 99 – 105 jsou charakterizovány výchozí teze územní samosprávy. Dle Ústavy se Česká republika člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, jež jsou vyššími územními samosprávnými celky, přičemž obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku. Podstatným z hlediska fungování samosprávy je článek 101, odst. 3, který prohlašuje územní samosprávné celky za veřejnoprávní korporace, které mohou vlastnit majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Podrobně jsou základy územní samosprávy v případě obcí upraveny zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“).

Zákon o obcích rozvíjí jednotlivá ustanovení Ústavy a v souladu s nimi konkretizuje postavení obcí. Dle ustanovení zákona o obcích *„je obec veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem“*². Z výše uvedeného můžeme shrnout znaky charakterizující obec, kterými jsou území, občané obce a právo na samosprávu.

Každá část území České republiky je součástí území některé obce nebo vojenského újezdu. K 1. 1. 2011 bylo v České republice evidováno 6249 obcí a 5 vojenských újezdů. Ke změnám území obce může docházet sloučením dvou nebo více obcí, které spolu sousedí, připojením obce k jiné obci, se kterou sousedí nebo oddělením části obce.³

Občanem obce je státní občan České republiky přihlášený v obci k trvalému pobytu. Občan obce starší 18 let má právo volit a být volen do zastupitelstva obce a hlasovat v místním referendu. Právním každého občana obce je vyjadřovat na zasedání zastupitelstva

¹ Ústavní zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 1-16. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1210-0005.

² § 1 a 2 zákona č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

³ § 18 a 19 zákona č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

obce svá stanoviska k projednávaným věcem, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu, nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce nebo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce. Podle mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, má všechna tato oprávnění i fyzická osoba, cizí státní občan, dosáhl-li věku 18 let a je v obci hlášen k trvalému pobytu. S výjimkou práva volit, být volen do zastupitelstva obce a hlasovat v místním referendu, náleží uvedená práva i fyzické osobě, která dosáhla věku 18 let a vlastní na území obce nemovitost.⁴

Definujeme-li úkoly, které jsou obce povinny zabezpečovat, je nezbytné vycházet z dělení věcné působnosti obcí, a to na působnost samostatnou a přenesenou. Samostatná působnost obce představuje souhrn úkolů vykonávaných v zájmu obce a jejích občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny státu nebo krajům. V nejširším smyslu můžeme do samostatné působnosti obce zařadit mj. vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Konkrétněji jde o vyjmenované vyhrazené pravomoci zastupitelstva a rady obce (s výjimkou nařízení rady obce), které do jejich působnosti svěřuje zákon o obcích. Úkoly v samostatné působnosti mohou obcím svěřit také jiné zákony, například v oblasti školství.

Vedle samostatné působnosti zajišťuje obec i úkoly uložené v rámci výkonu přenesené působnosti. Přenesená působnost je charakterizována jako souhrn úkolů státní správy, které stát na základě zákonů přenáší na subjekty odlišné od státu, mj. i na obce. Podle míry přenesení státní správy rozlišujeme výkon státní správy v základním rozsahu přeneseném na všechny obce (tuto působnost obvykle vykonávají jen pro území své obce), v rozsahu vykonávaném pověřenými obecními úřady (tuto působnost vykonávají pro území své obce a pro obce ve správním obvodu obce s pověřeným obecním úřadem) a v rozsahu vykonávaném obecními úřady obcí s rozšířenou působností (tuto působnost vykonávají pro území své obce a pro obce ve správním obvodu obce s rozšířenou působností). Stát poskytuje obcím příspěvek na úhradu nákladů, které jim vznikají v souvislosti s přeneseným výkonem státní správy.

Obec spravují orgány obce, kterými jsou zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce.

⁴ § 16 zákona č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

Zastupitelstvo obce rozhoduje o nejvýznamnějších věcech patřících do samostatné působnosti obce. Zastupitelstvu obce je vyhrazeno schvalovat program rozvoje obce, schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny, vydávat obecně závazné vyhlášky obce, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce, rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce, a další.⁵ Druhou skupinu vyhrazených pravomocí zastupitelstva obce představují zákonem o obcích stanovené majetkoprávní úkony.

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. Radě obce je vyhrazeno zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu a provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce, vydávat nařízení obce, stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu, stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce, schvalovat organizační řád obecního úřadu, aj. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon.⁶

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta obce. Obecní úřad v oblasti samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo rada obce a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. Vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce a rozhoduje o poskytování informací žadateli podle zvláštního zákona.⁷

2.2 Charakteristika a správa rekreačních obcí

Správa každé obce je v konečném důsledku zaměřena na **4 základní funkce sídelních celků** – obytnou, pracovní, obslužnou a péči o prostředí.

⁵ § 84 zákona č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

⁶ § 99 a 102 zákona č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

⁷ § 109 zákona č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

Obec (sídlo) je především **obytnou** jednotkou, jejíž základ je tvořen stavbami určenými k bydlení, obvykle koncentrovanými do určitých shluků. Společně s dalšími stavbami a funkčními plochami vytvářejí intravilán sídla. Obec je současně místem vybaveným pro **pracovní** funkci. Obyvatelé v dané obci nejen žijí, ale i pracují. Ideální rozsah pracovní funkce je takový, který vytváří množství pracovních míst odpovídající průběžnému obyvatelstvu v obci. V současné době jsou pracovní příležitosti spíše soustředěny do velkých měst (průmyslová centra) a většina obcí neposkytuje dostatek pracovních míst. **Obslužná** funkce znamená poskytování služeb v obci. Typická pro obce v České republice z hlediska obslužné funkce je nesoběstačnost. Míra soběstačnosti se odvíjí od velikosti a významu sídla. S růstem velikosti a významu sídla míra soběstačnosti roste. Čtvrtou funkci obcí představuje **ochrana a tvorba prostředí**. Činnosti konané za účelem ochrany a tvorby prostředí představují institucionalizované odvětvové aktivity (odvoz odpadu, veřejné osvětlení, údržba veřejných komunikací, péče o veřejnou zeleň, kanalizace), činnosti koordinačního charakteru (plány, program činnosti) a výkon veřejné správy.⁸

Rekreační obce tvoří mezi ostatními obcemi specifickou kategorii obcí. Termín rekreační obec není v odborné literatuře jednoznačně a přesně definován. Pakliže uvažujeme odvození definice, lze vycházet z pojmu rekreace. „*Rekreace je forma odpočinku nebo činnosti ve volném čase, která je nezbytná pro existenci a rozvoj fyzické a psychické energie člověka. Poskytuje možnost ke změně prostředí, monotónní práce i způsobu života, k rozvoji tělesné kultury a k přímému styku s přírodou. Doplněna vhodnými zájmy a zálibami poskytuje člověku vnitřní uspokojení, obohacuje jeho intelekt a přispívá k růstu jeho osobnosti.*“⁹ Rekreační charakter obce umožňuje plně dostát výše uvedenému a je zpravidla podmíněn „*přírodními nebo kulturně-historickými zdroji a předpoklady rekreace*“.¹⁰

Rekreační charakter obce lze měřit trojím způsobem. První a nejjednodušší metodou je zjišťování **absolutního počtu objektů pro individuální rekreaci** (dále jen „OIR“), tzn. chat a chalup. Druhým způsobem měření rekreačního charakteru obce je stanovení relace mezi obytnou a rekreační funkcí neboli **intenzity rekreace**. Intenzita rekreace je vyjadřována poměrem mezi počtem OIR a počtem trvale obydlených domů (dále jen „TOD“) a trvale obydlených bytů (dále jen „TOB“). Podle počtu OIR na 1 TOD (TOB) rozlišujeme tři

⁸ KOVÁŘ, Jiří, Blanka BUDÍNOVÁ a Alena TICHÁ. *Obce s rekreační funkcí v ČR*. Ostrava: Výzkumný ústav rozvoje oblasti a měst, 1994. 30 s.

⁹ MEJSNAROVÁ, Jitka a kol. *Rekreace*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 17 s.

¹⁰ TOUŠEK, Václav, Josef KUNC, Jiří VYSTOUPIL a kol. *Ekonomická a sociální geografie*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.

kategorie obcí (viz Tab. 2.1.1). Třetí možností zjišťování rekreačního charakteru obce je **měření hustoty OIR** na 1 km².¹¹

Tabulka 2.1. 1 Intenzita rekreace

OIR/1 TOD (TOB)	Kategorie obce
OIR > 2	obec s výlučně rekreační funkcí
1,1 – 2,0	obec s převážující rekreační funkcí
0,75 – 1,0	obec s částečnou rekreační funkcí

Zdroj: Kovář J., Budínová B., Tichá A., 1994, s. 10.

Z hlediska poměru chat a chalup ve fondu OIR dané obce rozeznáváme tři **typy rekreačních obcí** – chalupářský, chatařský a smíšený typ (viz Tab. 2.1.2).

Tabulka 2.1. 2 Typy rekreačních obcí

Druh OIR (v %)	Typ rekreační obce		
	Chalupářský	Smíšený	Chatařský
Chalupy	75 – 100	36 – 74	0 – 35
Chaty	0 – 24	25 – 64	65 – 100

Zdroj: Kovář J., Budínová B., Tichá A., 1994, s. 9.

Druhou stránku rekreace představuje **hromadná rekreace**. Je tvořena volným cestovním ruchem (hotely, penziony, kempy) a vázaným cestovním ruchem (lázně, tábory, podnikové rekreační objekty). Od roku 1989 dochází k uvolňování kapacit vázaného cestovního ruchu ve prospěch volného cestovního ruchu. Údaje o hromadných ubytovacích zařízeních jsou shromažďovány v Registru ubytovacích zařízeních. Hromadná ubytovací zařízení jsou zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky, která poskytují přechodné ubytování hostům za účelem dovolené, služební cesty, lázeňské péče, pobytu dětí v letních táborech a další (viz Tab. 2.1.3).¹²

Tabulka 2.1. 3 Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v České republice v roce 2008

Hromadná ubytovací zařízení	Počet ubytovacích zařízení	Počet lůžek
Hotely *****	41	11 280
Hotely ****	360	52 578
Ostatní hotely a penziony	4 082	194 218
Kempy	509	29 486
Chatové osady a turistické ubytovny	941	56 480
Ostatní hromadná ubytovací zařízení	1 772	122 790
Hromadná ubytovací zařízení celkem	7 705	466 832

Zdroj: Česká centrála cestovního ruchu – Czech Tourism.

¹¹ KOVÁŘ, Jiří, Blanka BUDÍNOVÁ a Alena TICHÁ. *Obce s rekreační funkcí v ČR*. Ostrava: Výzkumný ústav rozvoje oblasti a měst, 1994. 30 s.

¹² Metodická podpora regionálního rozvoje. *Počet hromadných ubytovacích zařízení a lůžek* [online]. Garep spol. s r.o. [20. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/116.html>.

„Statistika v České republice je založena téměř výhradně na pojmu trvale bydlící obyvatel“.¹³ Rovněž legislativa ve vztahu k rozpočtovému určení daní do rozpočtu obcí či příspěvku obcím ze státního rozpočtu na výkon státní správy zohledňuje pouze trvale bydlící obyvatele.

Avšak existují obce, v nichž počet skutečných obyvatel – **přítomných obyvatel** – v závislosti na roční době, fázi týdne i počasí mnohonásobně převyšuje počet trvale bydlících obyvatel. Uvažujeme-li, že jeden OIR užívají v průměru 3 - 4 osoby, přibudou v těchto obcích v době hlavních sezón stovky až tisíce dalších obyvatel, což představuje z hlediska zásobování i z komunálně-technického hlediska značný problém. Kategorie přítomného obyvatelstva je pro rekreační obce velmi významná a lze ji odvodit z rozsahu kapacit pro bydlení.¹⁴

2.3 Členění rekreace

Rekreaci lze třídit podle mnoha různých hledisek. **Časové hledisko** je představováno jednak dobou, která má být rekreační aktivitě věnována a také dobou, která vymezuje časovou dosažitelnost, tj. docházkovou nebo dojížděkovou vzdálenost k místu zvolenému k trávení volného času. **Prostorové hledisko** je charakterizováno samotným prostředím, resp. místem zvoleným k trávení volného času. Dále lze rekreaci klasifikovat s ohledem na roční období, ekonomické možnosti, zájmy jednotlivců a z mnoha dalších hledisek.

Z hlediska územního plánování se uspokojování potřeb rekreace soustřeďuje na řešení tří hlavních typologicky odlišných druhů rekreace:¹⁵

- rekreace každodenní (v pracovní dny po práci),
- rekreace krátkodobá (ve dnech pracovního volna – min. 1 den, max. 4 dny),
- rekreace o dovolené – pobytová.

¹³ KOVÁŘ, Jiří, Blanka BUDÍNOVÁ a Alena TICHÁ. *Obce s rekreační funkcí v ČR*. Ostrava: Výzkumný ústav rozvoje oblasti a měst, 1994. s. 8.

¹⁴ KOVÁŘ, Jiří, Blanka BUDÍNOVÁ a Alena TICHÁ. *Obce s rekreační funkcí v ČR*. Ostrava: Výzkumný ústav rozvoje oblasti a měst, 1994. 30 s.

¹⁵ MEJSNAROVÁ, Jitka. *Proměny rekreační funkce v území: Vybrané rekreační aktivity z pohledu územního plánování*. Praha: ČVUT Fakulta architektury, 2004, 16 s.

2.3.1 Rekreace každodenní

Každodenní rekreace slouží ke krátkodobému zotavení po skončení zaměstnání a školní výuky. Omezený rozsah volného času vyžaduje, aby se rekreace odbývala v blízkosti bydliště nebo v místě snadno dosažitelném místní hromadnou dopravou. Podmínkou kvalitní každodenní rekreace je dostatek kvalitních ploch zeleně. Náplní krátkodobé rekreace zpravidla bývá:

- aktivní odpočinek v přírodě,
- pasivní odpočinek většinou v přírodě nebo v centrech měst v rámci neformálního společenského styku,
- sportovní aktivity,
- zahrádkaření a chovatelství,
- různé manuální záliby.

Odbývá se v zastavěném území sídla a v jeho okrajové zóně, na plochách veřejné zeleně, v rekreačních lesích, na dětských a sportovních hřištích, v tělocvičnách, na otevřených i krytých koupalištích, na kluzištích, v zahrádkových osadách, v zájmových kroužcích, ve střediscích volného času a jiných víceúčelových zařízeních, ale i v centrech sídel jako potřeba nezávazného společenského styku.¹⁶

2.3.2 Rekreace krátkodobá

Krátkodobá rekreace představuje způsob krátkodobého zotavení, které je součástí režimu pracovního týdne a náplní dnů pracovního klidu s maximálním rozpětím 4 dnů souvislého volna. Z většího fondu volného času plynou větší nároky na rekreaci, a to jak na změnu prostředí, tak na obsah rekreace. Stále významnější podíl na krátkodobé rekreaci tvoří jednodenní rekreace. Je typická pro část společnosti žijící v bytových domech, která nevlastní rekreační objekt nebo auto. Při jednodenním trvání rekreace s návratem do bydliště je rekreační spád do značné míry určen především sítí a stanicemi hromadné dopravy. Její náplní je:

¹⁶ TUNKA, Martin. *Utváření urbanistických prostorů v obytném prostředí*. Praha: Výzkumný ústav výstavby a architektury, 1985, 105 s. ISBN 59-251-85.

- aktivní pobyt ve volné přírodě spojený se sportovní činností, turistikou,
- zahrádkaření, chovatelství, rybaření a myslivost,
- chataření a ostatní manuální záliby,
- návštěva pamětihodností,
- sportovní činnost,
- pasivní odpočinek v přírodě a ve městech.

Zájem o víkendovou rekreaci neustále roste a její aktivity jsou příčinou, že stále větší počet obyvatel opouští koncem týdne města a sídelní aglomerace k návštěvě a přenocování v území s kvalitním a atraktivním přírodním prostředím a stávají se tak účastníky krátkodobého cestovního ruchu. Tento typ rekreace využívají převážně handicapované sociální skupiny – rodiny s dětmi a starší občané vázaní na přenocování a služby trvalého bydliště.¹⁷

2.3.3 Rekreace dlouhodobá

Dlouhodobá, resp. pobyťová rekreace změnila za posledních 20 let svou strukturu v souvislosti s otevřením hranic, kdy se zcela změnila nároky a potřeby pobytu o dovolené. Z velké části se využívají pro léto i zimu lokality v zahraničí se stabilními klimatickými podmínkami a mnohdy kvalitnějšími službami. Jde o způsob dlouhodobého zotavení s více než 4 dny souvislého volna, které je náplní dovolené obyvatel a školních prázdnin dětí a mládeže.¹⁸

Krátkodobá a dlouhodobá forma rekreace je realizována v rozhodující míře v závislosti na sezónnosti. Sezónní rekreační aktivity jsou zpravidla vázány na určité roční období (nejčastěji léto a zima). Mimo sezónní rekreační aktivity doplňují nabídku rekreačních aktivit realizovaných v hlavní sezóně a rozšiřují poptávku po rekreačních aktivitách v podzimním a jarním období.

¹⁷ MEJSNAROVÁ, Jitka. Proměny rekreační funkce v území: Vybrané rekreační aktivity z pohledu územního plánování. Praha: ČVUT Fakulta architektury, 2004, 16 s.

¹⁸ TOUŠEK, Václav. *Ekonomická a sociální geografie*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.

2.4 Předpoklady rekreace

Rekreační obce disponují určitým rekreačním potenciálem, který činí území obce přitažlivý pro rekreaci. Vedle přírodních podmínek má vliv na atraktivitu obce její historie, místní tradice a zvyky. Hovoříme o zdrojích a předpokladech turistického ruchu a rekreace. Rozlišujeme **lokalizační a realizační faktory a předpoklady** rekreace a cestovního ruchu.

2.4.1 Lokalizační faktory a předpoklady rekreace¹⁹

Přírodní zdroje a předpoklady jsou základním faktorem podmiňujícím vznik rekreačních procesů. Skupinu přírodních rekreačních zdrojů tvoří reliéf, klimatické podmínky, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo. Za nejvýznamnější prvek ze skupiny přírodních rekreačních zdrojů a předpokladů je považováno vodstvo. V České republice se 1/3 ubytovací kapacity nachází kolem vodních toků a ploch. Zatímco moře je využíváno především pro dlouhodobou rekreaci, řeky a vnitrozemské vodní plochy jsou využívány převážně pro rekreaci krátkodobou. Stojaté i tekoucí vody umožňují kromě koupání i provozování řady vodních sportů, rybolov a vodní turistiku.

Druhou složkou rekreačních zdrojů a předpokladů jsou **kulturně-historické předpoklady**. Od přírodních předpokladů se odlišují tím, že vznikly činností člověka. Kulturně-historické předpoklady dělíme na kulturně-historické památky, kulturní zařízení a kulturní akce a sportovní akce. Jejich prostřednictvím se účastníci cestovního ruchu seznamují s historií, architekturou, technickými památkami a kulturou konkrétních území.

2.4.2 Realizační faktory a předpoklady rekreace

*„Realizační předpoklady umožňují svou existencí vlastní uskutečnění cestovního ruchu a rekreace“.*²⁰ Tvoří spojovací článek mezi oblastmi zájmu o rekreaci a cílovými místy rekreace. Realizační faktory a předpoklady dělíme na dvě kategorie:

- komunikační předpoklady,

¹⁹ TOUŠEK, Václav. *Ekonomická a sociální geografie*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.

²⁰ TOUŠEK, Václav. *Ekonomická a sociální geografie*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 315. ISBN 978-80-7380-114-4.

- základní a doprovodná infrastruktura cestovního ruchu.

Komunikační předpoklady představují dopravní síť a dopravní prostředky. Patří k základním předpokladům realizace rekreace a cestovního ruchu, neboť umožňují účastníkům cestovního ruchu přemísťovat se z místa bydliště do vybraných cílových míst. Základní úloha infrastruktury spočívá ve vytváření předpokladů na zabezpečení účasti obyvatelstva na cestovním ruchu. Rozlišujeme následující složky infrastruktury cestovního ruchu: zprostředkování, doprava, ubytování, stravování, sportovně-rekreační zařízení a služby, kulturně-společenská zařízení a služby, obchodní služby, zařízení komunálních služeb a ostatní infrastruktura.²¹

2.5 Druhé bydlení

Druhé bydlení chápeme jako „*souhrn jevů a procesů spojených s objektem nebo jeho částí, který je přechodným místem pobytu vlastníka či uživatele, využívajícího tento objekt převážně k rekreačním účelům – jde mimo jiné o pobyt v objektech individuální rekreace, zejména chataření, chalupaření a pobyt v soukromých sezónních sídlech i rekreačních vilkách*“²². Objekty druhého bydlení tvoří na území České republiky přibližně 20 % z celkového počtu obytných staveb. Polovinu představují rekreační chalupy. Původně tyto objekty sloužily k trvalému bydlení, ale v rámci dědictví nebo jejich prodejem původními majiteli se z nich staly objekty sloužící k rekreaci. Druhá polovina připadá na chaty a rekreační domky, které byly postaveny za účelem rekreace.²³ Za základní charakteristiky druhého bydlení pokládáme využívání objektu převážně za účelem rekreace, situování objektu v jiném místě než je trvalé místo vlastníka a individuální různorodost v době i periodicitě využívání objektu.²⁴

²¹ TOUŠEK, Václav. *Ekonomická a sociální geografie*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.

²² ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 448 s. ISBN 80-239-0152-4.

²³ VÁGNER, Jiří, Dana FIALOVÁ a kol. *Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2004. 286 s. ISBN 80-86561-15-1.

²⁴ MARIOT, Peter. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda, 1983. 248 s.

2.5.1 Vývoj druhého bydlení v ČR²⁵

Za okolnosti, které přispěly ke vzniku a rozvoji druhého bydlení na území České republiky považujeme zejména „*odsun obyvatelstva z pohraničí a snahu o jeho opětovné osídlení, socialistickou industrializaci, střediskovou soustavu osídlení, nárůst fondu volného času, omezení volného pohybu za státní hranice aj.*“²⁶

a) Období let 1900 – 1920

S rozvojem vědy a průmyslu na počátku 20. století se především u městských obyvatel začíná prosazovat životní styl směřující k návratu k přírodě spjatý s aktivitami typu myslivost, rybaření, letní a víkendové pobyty na venkově, jednodenní turistika. S rozvojem automobilismu dochází k rozšiřování organizovaných tuzemských zájezdů a poznávání cizích zemí, táboření a stanování v přírodě. Jednotlivé druhy aktivit byly vykonávány v závislosti na sociální vrstvě, věku a stupni vzdělání.

b) Období mezi dvěma světovými válkami

Období mezi dvěma světovými válkami je považováno za startovní etapu rozvoje druhého bydlení. Větší objem disponibilního kapitálu městských obyvatel umožnil výstavbu rekreačních domů a vil pro bohaté měšťany na okraji velkých měst či v jejich těsné blízkosti. Při dojížděce za rekreací se začínají uplatňovat první automobily. Významná role je v této době přisuzována také železniční dopravě. Charakter dopravy tohoto typu umožnil masový rozvoj rekreační dojížděky i nižším vrstvám. V okolí Prahy a také v okolí vodních toků vznikají chatové osady, jednoduchá a skromná dřevěná srubová obydlí, rozšiřuje se také trampování se stany²⁷. Lidé trávili v chatových osadách většinu nedělí a své dovolené. Tato etapa je charakteristická koncentrací objektů druhého bydlení do blízkého zázemí největších měst, do údolí řek nacházejících se v okolí těchto měst, ležících na dopravních liniích.

²⁵ BIČÍK, Ivan a kol. *Druhé bydlení v Česku*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2001. 167 s. ISBN 80-238-7002-5.

²⁶ VÁGNER, Jiří, Dana FIALOVÁ a kol. *Regionální diferenciaci druhého bydlení v Česku*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2004. 286 s. ISBN 80-86561-15-1.

²⁷ Gardavský (1975) uvádí, že v r. 1930 existovalo 23.000 objektů druhého bydlení zejména v zázemí Prahy a do r. 1945 přibýlo dalších 17.000 objektů.

c) Období po roce 1945 do konce 60. let

Druhá světová válka zbrzdila rozvoj druhého bydlení. Navázat na předválečný rozvoj druhého bydlení umožnil až pozdější růst životní úrovně, zvyšování příjmů a vytváření finančních rezerv domácností po měnové reformě v roce 1953. Nejdůležitějším činitelem dalšího rozmachu druhého bydlení byl obrovský volný potenciál neosídlených domů v pohraničí jako důsledek odsunu Němců. V tomto období docházelo na území téměř celé České republiky k vyliďňování menších venkovských obcí z důvodu migrace mladšího obyvatelstva do měst. Prázdné domy si kupovali k rekreaci obyvatelé měst nebo zůstávaly ve vlastnictví původních uživatelů a jejich potomků a dále sloužily pouze k rekreačním účelům. Snižování podílů domů určených k trvalému bydlení ve venkovských obcích ve prospěch objektů sloužících k rekreaci je příčinou vzniku jevu, který se nazývá chalupaření. Tento jev je základním a specifickým rysem vývoje druhého bydlení v 50. letech v České republice.

V poválečném období pokračuje rovněž rozvoj chataření. Nové chatové osady vznikaly ve větších vzdálenostech od měst a také v horských oblastech. Prioritami nadále zůstávaly rekreačně atraktivní okolí, dobré životní prostředí a dopravní dostupnost.

K rozvoji druhého bydlení pozitivně přispělo rozšiřování automobilismu mezi širší vrstvy lidí, stále hustější síť autobusových linek, nízké dopravní náklady a od konce 60. let také zavedení volných sobot.

d) Období od konce 60. let do konce 80. let

Vývoj druhého bydlení v období od konce 60. let do konce 80. let byl ovlivněn následky politických událostí z konce 60. let a následnou normalizací. Lidé poznamenaní těmito událostmi si uzpůsobovali svůj životní styl únikem do vlastního prostředí²⁸. K rozšíření druhého bydlení přispělo také omezení cestování do zahraničí a zákaz skautských organizací.

70. léta a počátek 80. let byly vrcholem výstavby objektů druhého bydlení v České republice. V období let 1970 – 1991 se počet objektů OIR více než zdvojnásobil. Rozšíření druhého bydlení pozitivně přispělo k zachráně značného počtu venkovských domů, o které nebyl zájem k trvalému bydlení, a tím k udržení celistvosti struktury sídel. Avšak málo

²⁸ Vostrý (1996) tento masový jev nazývá víkendovým a prázdninovým eskapismem.

regulovaná výstavba chat vedla ke vzniku neuspořádaných a přehuštěných chatových kolonií. Výrazné zvýšení počtu rekreačních objektů vedlo ke vzniku rozsáhlé rekreační dojížděky zejména na začátku a konci víkendů a v letní sezóně a docházelo k častým dopravním problémům s enormním zhuštěním provozu.

e) Období konce 80. let a počátku 90. let a současnost

80. léta jsou považována za ukončení vrcholného období rozvoje druhého bydlení. Nové možnosti podnikání a jiných forem seberealizace způsobily, že se u mnoha lidí změnily principy hodnotové orientace a s nimi i principy využívání volného času²⁹. Dochází k nárůstu cen ve veřejné hromadné dopravě, zvyšují se náklady na individuální dopravu, cena pozemků, stavebních materiálů, energií i domovních daní. To vše přispívá k omezení rozvoje druhého bydlení. Udržování objektu druhého bydlení se stává pro domácnosti s nižšími příjmy nákladným a do budoucna se předpokládá, že vlastnictví rekreačního objektu bude stále více sociálně-selektivním jevem.

Po roce 1990 došlo k útlumu zájmu o rekreační nemovitosti. Nicméně na přelomu tisíciletí zájem vlastnit rekreační objekt opětovně vzrostl. Mezi zájemce o koupi rekreační nemovitosti patří zejména lidé, kteří své dětství trávili s rodiči na chatě či chalupě, senioři a lidé se svobodným povoláním, kteří mohou pracovat nezávisle na konkrétním místě. Rovněž mladé rodiny dávají přednost koupi rekreačního objektu v blízkosti měst, který pak využívají k trvalému bydlení před domy a byty ve městech, především z důvodu finanční dostupnosti.³⁰

Podle geografky Fialové (2009) lze vysledovat nový trend, kdy majitelé chat a chalup mají k objektu těsnější vazbu než tomu bývalo dříve. Odhaduje, že téměř 40 % obyvatel České republiky vlastní rekreační objekt. Jedná se tedy o stále aktuální jev.

²⁹ Bičík (2001) odhaduje, že začátkem 90. let si pravidelně 10-15% ekonomicky aktivních nečerpalo dovolenou z důvodu pracovního zaneprázdnění.

³⁰ LIDOVÉ NOVINY. *Krize, nekrize, Češi jsou chataři* [online]. Lidové noviny [25. 1. 2012]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/krize-nekrize-cesi-jsou-chatari-dnf-/ln_noviny.asp?c=A090519_000085_ln_noviny_sko&klic=231601&mes=090519_0.

2.5.2 Základní údaje o druhém bydlení v ČR

Základním zdrojem informací o počtech a rozmístění OIR jsou v České republice dřívější sčítání lidu, bytů a domů (dále jen „SLBD“). Dalším možným zdrojem jsou data Českého úřadu zeměměřického a katastrálního. Data o počtu OIR lze na území České republiky srovnávat od roku 1970. K 1. 12. 1970 bylo na území České republiky zjištěno 182 507 rekreačních objektů. Z celkového počtu rekreačních objektů tvořily 132,1 tis. chaty, 24,3 tis. rekreační chalupy a 26,1 tis. připadalo na neobydlené objekty určené k rekreaci. Současně 216,7 tis. bytových domácností uvedlo, že užívá rekreační objekt. Na 1 rekreační objekt připadalo 1,2 bytových domácností (viz Tab. 2.5.2.1).

Při SLBD v roce 1991 byly sledovány zvlášť domy opatřené čísly popisnými a domy opatřené čísly evidenčními, určenými k rekreaci. V kategorii domů opatřených čísly popisnými byly zjišťovány domy trvale obydlené a neobydlené. U neobydlených domů byl dále zjišťován důvod neobydlenosti. Bylo sečteno celkem 396.685 rekreačních objektů. Z celkového počtu zjištěných rekreačních objektů bylo 214,5 tis. chat, 53,8 tis. rekreačních chalup a 128,4 tis. neobydlených objektů sloužících k rekreaci. Rekreační objekt užívalo 471,2 tis. bytových domácností. Na 1 rekreační objekt připadalo rovněž 1,2 bytové domácnosti (viz Tab. 2.5.2.1).

Při SLBD v roce 2001 již nebyly OIR sčítány. Šetřením domovního fondu v České republice byl zjišťován pouze počet domů neobydlených z důvodu rekreačního využívání a počet domácností vybavených rekreačním objektem. Bylo zjištěno 172,9 tis. neobydlených objektů, u nichž byla jako příčina neobydlenosti uvedena, že objekt slouží k rekreaci. Rekreační objekt mělo k dispozici 432,9 tis. bytových domácností (viz Tab. 2.5.2.1). Vágner a Fialová (2004) předpokládají, že skutečný počet rekreačních objektů se po roce 2000 pohybuje okolo 500 tisíc. U mnoha neobydlených bytů totiž nebyl důvod neobydlenosti zjištěn, jiné objekty, uváděné jako trvale obývané, sloužily de facto pouze k rekreačním účelům a mnohé objekty (zahradní chaty) nejsou vůbec statisticky podchyceny.

Při SLBD v roce 2011 byl zjišťován pouze počet neobydlených domů sloužících k rekreaci. Dle předběžných výsledků činí počet obydlených objektů z důvodu rekreačního využívání 166,8 tisíc.

Tabulka 2.5.2. 1 Dynamika individuální rekreace v ČR

Rok	Počet BDR ¹⁾	Podíl BDR/BD ²⁾	Počet OIR	z toho		neobydlené objekty
				chaty	chalupy	
1970	216,7	6,2	182,5	132,1	24,3	26,1
1991	471,2	12,7	396,7	214,5	53,8	128,4
2001	432,9	11,3	172,9	-	-	172,9
2011	-	-	166,8	-	-	166,8

¹⁾ Počet BDR – počet bytových domácností vlastnících rekreační objekt.

²⁾ Podíl BDR/BD – podíl bytových domácností vlastnících rekreační objekt z úhrnu bytových domácností.

Zdroj: Kovář J., Budínová B., Tichá A., 1994, s. 13, ČSÚ – SLBD 2001 a SLBD 2011, vlastní zpracování.

Pobytová rekreace v domácím prostředí je tedy v současnosti v ČR stále významným fenoménem, zejména tam, kde se významný demografický potenciál velkých měst s poměrně snadnou dostupností dostává do kontaktu s kvalitním přírodním prostředím. Skvělým příkladem je Brněnská (Kníničská) přehrada, ale i několik lokalit na Ostravsku, mezi nimi i Těrlická přehrada v zázemí Havířova.

3 Sociálně ekonomický profil obce Těrlicko

3.1 Základní charakteristika obce Těrlicko

Obec Těrlicko leží 9 km západně od Českého Těšína nad vodní nádrží Těrlické přehrady v okrese Karviná v Moravskoslezském kraji. Rozkládá se na ploše **2 465,02** ha a žije zde **4 305** obyvatel (stav k 1. 1. 2012). Obec tvoří tři dříve samostatné obce lemující tok řeky Stonávky: Horní Těrlicko, Dolní Těrlicko a Hradiště. Území obce Těrlicko hraničí s obcemi Albrechtice, Havířov, Horní Bludovice, Soběšovice, Dolní Domaslavice, Třanovice a Český Těšín. Dominantou obce je vodní nádrž Těrlická přehrada o rozloze 267,6 ha a délce 6,5 km. Přehrada byla původně vybudována za účelem zásobování okolních dolů a Třineckých železáren provozní vodou a povodňové ochrany. V současné době má Těrlická přehrada funkci zásobní, hygienickou a rekreační. Nejvyšším místem v obci je Babí hora (423 m. n. m.) v Hradišti.³¹

Obec Těrlicko vykonává samostatnou působnost a přenesenou působnost v základním rozsahu. Ve správním obvodu obce, který je tvořen jejím územím, vykonává působnost stavebního a matričního úřadu. Obcí s pověřeným obecním úřadem a současně obcí s rozšířenou působností je pro Těrlicko statutární město Havířov. V Havířově se rovněž nachází některé územní orgány státní správy, do jejichž působnosti obec Těrlicko územně přísluší. Jsou jimi finanční úřad, pracoviště katastrálního úřadu, úřadu práce a pobočka okresního soudu v Karviné. Územně příslušná okresní správa sociálního zabezpečení, celní úřad a pozemkový úřad se pro občany Těrlicka nachází v Karviné.

K turisticky zajímavým místům patří nejstarší budova v obci Jaškovská krčma, v jejíž těsné blízkosti se nachází Larischův zámek a barokní sousoší sv. Jana Nepomuckého z roku 1778. Přes obec Těrlicko a kolem Těrlické přehrady vede hlavní trasa cyklistického okruhu Euroregionu Těšínské Slezsko v délce 220 km: Bohumín – Chalupki, Havířov, Těrlicko, Koňákov, Smilovice, Třinec – Guty, Jablunkov, Bukovec – Jasnowice, Nowa Osada, Wisla, Skoczow, Cieszyn, Kaczyce, Ruptawa, Uchylsko, Bohumín – Chalupki.

Obec Těrlicko leží na významné dopravní ose spojující Ostravu, Havířov a Český Těšín s přechodem do Polska a na Slovensko. Hromadná doprava návštěvníků do obce je

³¹ Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Současnost obce* [online]. Obec Těrlicko [3. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/o-obci/d-88679/p1=3378>.

pouze autobusová. Železniční trať vede mimo území Těrlicka – nejbližší železniční stanice a zastávky jsou na celostátní trati ČD na území Havířova a Horní Suché. Návštěvníci používající železniční dopravu musí proto následně použít dopravu autobusovou.³² Obec Těrlicko je zapojena od integrovaného dopravního systému ODIS. Občané Těrlicka tak mohou cestovat autobusovou dopravou na jeden jízdní doklad s potřebnými přestupy bez ohledu na dopravce.

Přístupovými silnicemi pro automobilovou dopravu jsou silnice I. třídy č. 11 (Hradec Králové - Ostrava – Havířov – Český Těšín – Jablunkov – státní hranice ČR/SR), II. třídy č. 474 (Dětmárovice – Horní Suchá – Těrlicko – Hnojník) a silnice III. třídy č. 4741 (Český Těšín-Mistřovice – Těrlicko – Hradiště). Všechny jsou vedeny blízkým okolím vodní nádrže a vytvářejí kolem ní neúplný okruh, dotvořený místní komunikací. Z Ostravy je k Těrlické přehradě po silnici vzdálenost zhruba 20 km, z Karviné 13 km, z Třince 17 km a z Českého Těšína 10 km.³³

3.2 Stručná historie obce Těrlicko

Těrlicko patří k nejstarším obcím na Těšínsku. Podle některých nálezů by Těrlicko mohlo být staré kolem tisíce let. První písemná zmínka, v níž se hovoří o Cierlitzku, pochází z roku 1229. Děje se tak v souvislosti se statky kláštera orlovských benediktinů, založeného roku 1227. Staré zápisy názvu obce vypadají následovně: Cierlitzko, Czerliczcho, Sierliczko. Tczirla, Tschirla, Czirlaw, Czerlitzko, Čerličko, Tierlitzko, Czerlisko, Cierlysko a Tierliczko. Jméno obce se neobjevuje nikde jinde na českém území ani v Polsku.³⁴

Ve 20. století došlo k některým událostem, které se nesmazatelně zapsaly do dějin obce. V roce 1953 bylo rozhodnuto o vybudování přehradní nádrže na řece Stonávce. Stavba přehrady byla zahájena 1. července 1955. V roce 1956 byly prováděny přípravné práce, v letech 1957 až 1961 stavební práce na hrázi. Od 1. ledna 1962 přehrada sloužila k určenému účelu, tj. jako zásobárna průmyslové vody pro podniky v blízkém okolí a k rekreaci. Velká část obce musela být zatopena. Znatelně se změnila tvář krajiny, změnil se urbanistický

³² Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Doprava* [online]. Obec Těrlicko [31. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/doprava/d-88729/p1=1039>.

³³ Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Doprava* [online]. Obec Těrlicko [31. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/doprava/d-88729/p1=1039>.

³⁴ Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Založení obce – současnost* [online]. Obec Těrlicko [3. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/o-obci/d-88679/p1=3378>.

charakter obce výstavbou nového centra, došlo doslova k přemístění části obce. A nově přibyl faktor rekreace.³⁵

1. února 1964 došlo ke spojení Horního a Dolního Těrlicka v jednu obec s názvem Těrlicko. Urbanisticky obě obce vytvořily jeden celek. Těrlicko po sloučení v roce 1964 mělo tři osady – Horní Těrlicko, Dolní Těrlicko a Kostelec. Posledním projevem integračního procesu bylo sloučení Těrlicka s Hradištěm v jeden správní celek 1. ledna 1975.³⁶

Těrlicko, které původně spádovalo k Těšínu (později Českému Těšínu) je nyní součástí okresu Karviná, v něm součástí správního obvodu Havířova jako obce s rozšířenou působností.

3.3 Urbanistická struktura obce Těrlicko

Území obce Těrlicko je tvořeno třemi katastrálními územími (dále jen „k. ú.“) – k. ú. **Dolní Těrlicko**, k. ú. **Horní Těrlicko** a k. ú. **Hradiště pod Babí Horou** (viz příloha č. 1).

V severní části území obce se rozkládá k. ú. **Dolní Těrlicko**. Přibližně jednu třetinu Dolního Těrlicka zabírá vodní plocha Těrlické přehrady. Na západním břehu přehrady je situována jak výstavba rodinných domů, tak objektů individuální rekreace a rekreačních středisek. Západní částí k. ú. je ve směru sever - jih vedena trasa silnice II/474. Zástavba západním směrem od trasy této silnice po hranici k.ú. má charakter rozptýlené zástavby obklopené zemědělsky obhospodařovanou půdou a menšími lesními porosty. Na východním břehu přehrady je soustředěná rekreační zástavba - chatové osady a rekreační střediska. Východní část katastrálního území je charakteristická rozptýlenou zástavbou rodinných domů a zemědělských usedlostí, některých již využívaných pouze k rekreačním účelům, obklopených zemědělsky obhospodařovanou půdou a menšími lesními porosty. Celkově se dá konstatovat, že v části obce Dolní Těrlicko převažuje rozptýlený způsob zástavby s výjimkou rekreační zástavby na březích přehrady. Není zde vytvořena náves či centrum zástavby a není zde ani žádná stavební dominanta.³⁷

Střední část území obce Těrlicko je tvořena k. ú. **Horní Těrlicko**. Vodní plocha Těrlické přehrady zabírá přibližně 13 % katastrálního území. Charakteristická je souvislá

³⁵ *Těrlicko 1229 - 1979*. Těrlicko: Místní národní výbor, 1979, 87 s.

³⁶ *Těrlicko 1229 - 1979*. Těrlicko: Místní národní výbor, 1979, 87 s.

³⁷ Oficiální stránky obce Těrlicko. *Územní plán – textová část* [online]. Obec Těrlicko [1. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/textova-cast/d-89816/p1=2176>.

obytná zástavba, která je soustředěna mezi západním břehem Těrlické přehrady a západní hranicí k.ú., jižně a východně od trasy silnice I/11. Uprostřed této zástavby je situováno náměstí, kolem kterého je soustředěna občanská vybavenost sloužící celému správnímu území obce. Jihovýchodním a severovýchodním směrem od náměstí je zástavba bytových domů. Východním směrem od náměstí, v zástavbě mezi silnicí II/474 a přehradou, je areál základní a mateřské školy s polským vyučovacím jazykem a dětský domov se školou. Severním směrem od této zástavby vzniká další lokalita se soustředěnou obytnou zástavbou (místní název Osekovec). Jižním směrem od centrální části obce se nachází několik chatových osad (místní název Zelené město) a rozptýlená zástavba rodinných domů a zemědělských usedlostí. V jižní části katastrálního území, podél toku řeky Stonávky vlévající se do vodní nádrže, se rozkládají tzv. Těrlické mokřady, jejichž součástí je naučná stezka. Podél západní hranice území Těrlických mokřadů je vedena trasa silnice II/474, která přechází na k. ú. Hradiště pod Babí Horou. Silnice je lemována obytnou zástavbou a současně zajišťuje přístup ke dvěma větším výrobním areálům. Další rekreační zástavba je situována na východním břehu přehrady. Ve východní části katastrálního území je situována rozptýlená obytná zástavba, převážně obklopená zemědělsky obhospodařovanou půdou (dříve zmíněný Kostelec).³⁸

V jihovýchodní části obce se nachází k. ú. **Hradiště pod Babí Horou**. Katastrálním územím prochází silnice II/474 ve směru sever – jih, kolem níž je soustředěna obytná zástavba. Další obytná zástavba převážně jednopodlažních až dvoupodlažních rodinných domů a usedlostí je situována podél silnice III/474, která prochází přibližně středem katastrálního území ve směru západ - východ. Zemědělský výrobní areál je situován uprostřed k. ú. mezi obytnou zástavbou.³⁹

Pro život obce je podstatné, že v jejím sousedství vyrostlo po 2. světové válce největší satelitní město v ČR – Havířov. Sídlištní část s min. 70 tis. obyvateli integrovala k sobě několik původně samostatných zemědělských sídel, dnes jeho předměstí, mj. Životice a Bludovice. Těrlicko tak v podmínkách rozptýlené, tzv. slezské zástavby s nimi stavebně splývá a dostalo se do pozice příměstského sídla (výstavba rodinných domků, spád do Havířova za vybaveností a za prací), navíc s významnou rekreační funkcí (denní i víkendová rekreace).

³⁸ Oficiální stránky obce Těrlicko. *Územní plán – textová část* [online]. Obec Těrlicko [1. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/textova-cast/d-89816/p1=2176>.

³⁹ Oficiální stránky obce Těrlicko. *Územní plán – textová část* [online]. Obec Těrlicko [1. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/textova-cast/d-89816/p1=2176>.

3.3.1 Struktura domovního a bytového fondu obce Těrlicko

Domovní fond v obci Těrlicko zahrnuje celkem 1 187 domů. Z celkového počtu všech domů připadá 1 144 na rodinné domy a 43 na bytové domy. Z celkového počtu rodinných domů je 117 neobydlených. Bytový fond je tvořen 1 587 byty, z toho 1 206 bytů se nachází v rodinných domech a 230 bytů v bytových domech. Z celkového počtu bytů je 151 neobydlených (viz Tab. 3.3.1.1). Od roku 2001 bylo v obci postaveno 79 domů.

Tabulka 3.3.1.1 Struktura domovního a bytového fondu v obci Těrlicko k 26. 3. 2011

Domy	v tom				Byty	v tom			
	trvale obydlené		neobydlené			trvale obydlené		neobydlené	
	abs.	%	abs.	%		abs.	%	abs.	%
rodinné	1 027	86,52	117	9,86	v rodinných domech	1 206	75,99	151	9,52
bytové	43	3,62	0	0,00	v bytových domech	230	14,49	0	0,00
Celkem	1 070	90,14	117	9,86	Celkem	1 436	90,48	151	9,52

Zdroj: ČSÚ, předběžné výsledky SLBD za rok 2011, vlastní zpracování.

Z hlediska stáří lze domovní fond v obci Těrlicko hodnotit jako mladší. Z celkového počtu 1 187 domů je 1 071 domů postaveno po roce 1945. Před rokem 1945 bylo vystavěno 116 domů. Nízký počet domů postavených před rokem 1945 je patrně ovlivněn výstavbou vodní nádrže v obci v letech 1955 – 1964, kdy část obce byla zatopena. Nejstarší budovou v obci je již zmíněná Jaškovská krčma. Podle historických pramenů pochází krčma z roku 1268. V současné době je součástí rekreačního komplexu a nachází se v ní restaurace.

Z hlediska vlastnictví náleží 1 017 obydlených domů soukromým osobám. 30 domů se nachází ve spoluvlastnictví vlastníků bytů a 4 obydlené domy vlastní obec. U zbývajících počtu 19 obydlených domů byla zjištěna kombinace výše uvedených vlastníků (viz Tab. 3.3.1.2).

Tabulka 3.3.1. 2 Obydlené domy v obci Těrlicko dle vlastníka v letech 1991, 2001 a 2011

Vlastník	Rok 1991	Rok 2001	Rok 2011
Fyzická osoba	867	917	1 017
Obec (stát)	56	7	4
Spoluvlastnictví vlastníků bytů	-	-	30
Kombinace vlastníků	-	-	19
Celkem	923	924	1 070

Zdroj: ČSÚ, SLBD za rok 1991, SLBD za rok 2001 a předběžné výsledky SLBD za rok 2011, vlastní zpracování.

3.3.2 Rekreační objekty v obci Těrlicko

Vybudování přehrady v obci zapříčinilo výstavbu rekreačních objektů v obci, a to jak individuálních, tak hromadných (rekreační střediska). Individuální rekreační objekty v Těrlicku můžeme rozdělit do dvou kategorií. První kategorii rekreačních objektů, které se nacházejí v částech obce Horní a Dolní Těrlicko, tvoří chaty. Jsou umístěny převážně v těsné blízkosti přehrady. Druhou kategorií představují chalupy, které se nacházejí především v části obce Hradiště. Celkem je v Těrlicku evidováno 383 individuálních rekreačních objektů (viz Tab. 3.3.1.3).

Tabulka 3.3.1. 3 Rozdělení OIR v obci Těrlicko podle místa bydliště vlastníka rekreačního objektu

Místo bydliště vlastníka rekreačního objektu	Počet rekreačních objektů	Počet rekreačních objektů (v %)
Havířov	179	46.74
Ostrava	79	20.63
Karviná	54	14.10
Český Těšín	17	4.44
Těrlicko	11	2.87
Orlová	10	2.61
Praha	4	1.04
Frýdek-Místek	3	0.78
Rychvald	2	0.52
Třinec	2	0.52
Vendryně	2	0.52
Vratimov	2	0.52
Albrechtice	1	0.26
Bohumín	1	0.26
Brno	1	0.26
Dortmund (Německo)	1	0.26
Frýdlant nad Ostravicí	1	0.26
Hlučín	1	0.26
Horní Suchá	1	0.26
Jablunkov	1	0.26
Nový Jičín	1	0.26
Petrovice u Karviné	1	0.26
Stará Ves nad Ondřejníkem	1	0.26
Staříč	1	0.26
Stonava	1	0.26
Šenov u Ostravy	1	0.26
Štěpánkovice	1	0.26
Teplice	1	0.26
Vrchoslavice	1	0.26
Vřesina	1	0.26
Celkem	383	100.00

Zdroj: vlastní zpracování.

Nejvíce majitelů rekreačních nemovitostí v Těrlicku pochází z Havířova (179). Druhou nejpočetnější skupinu tvoří občané Ostravy (79), následuje Karviná (54) a Český Těšín (17). Čtyři vlastníci trvale bydlí v Praze, 1 v Brně a 1 v německém Dortmundu. 11 rekreačních objektů vlastní občané trvale bydlící v Těrlicku. Celkem 11 objektů, ačkoliv mají přiřazena evidenční čísla, slouží k trvalému bydlení.

V obci bylo v minulosti také vybudováno několik rekreačních středisek, která se nacházejí v části obce Dolní Těrlicko na březích přehrady.

3.4 Struktura obyvatelstva obce Těrlicko

3.4.1 Věková struktura

V roce 2011 žilo v obci Těrlicko k okamžiku SLBD za rok 2011 celkem 4 247 obyvatel. Nejpočetnější skupinu o celkovém počtu 2 980 obyvatel tvoří lidé v produktivním věku (15 – 64 let). Druhou nejpočetnější skupinu o celkovém počtu 683 obyvatel představují lidé v postproduktivním věku (65 let a více) a nejméně početnou skupinu tvoří lidé v předproduktivním věku (0 – 14 let) (viz. Tab. 3.4.1.1). Ze srovnání výsledků SLBD v letech 1991 – 2011 vyplývá, že počet obyvatel v obci vzrostl ze 3 874 obyvatel v roce 1991 na 4 247 obyvatel v roce 2011. Zvýšil se počet obyvatel ve složce 15 – 64 let a 65 let a více, avšak snížil se počet obyvatel reprezentující složku ve věku 0 – 14 let. Index stáří vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 65 let a více na 100 obyvatel ve věku 0 – 14 let. Vypovídá o stárnutí populace. „*Je-li výsledná velikost indexu nižší než 100, je podíl dětské složky obyvatel vyšší než podíl starších osob a naopak převyšuje-li výsledná hodnota 100, je počet osob ve věku nad 65 let vyšší než počet dětí v populaci.*“⁴⁰

Vzorec 3.4.1.1

$$\text{Index stáří} = \frac{\text{počet obyvatel ve věku 65 let a více}}{\text{počet obyvatel ve věku 0 – 14 let}} \times 100.$$

Dle výsledných hodnot indexů stáří v letech 1991, 2001 a 2011 vyplývá, že obyvatelstvo v obci Těrlicko stárne. V roce 1991 připadalo 59,19 obyvatel ve věku 65 let a více na 100 obyvatel ve věku 0 – 14 let. V roce 2011 připadalo 116,95 obyvatel ve věku 65 let a více na 100 obyvatel dětské složky (viz Tab. 3.4.1.1).

⁴⁰ Český statistický úřad. *Index stáří v roce 2005* [online]. ČSÚ [7. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/030703104>.

Tabulka 3.4.1.1 Věková struktura obyvatelstva v obci Těrlicko v letech 1991 - 2011

	0 - 14 let	15 – 64 let	65 let a více	Celkem	Index stáří
Rok 1991	794	2 610	470	3 874	59,19
Rok 2001	651	2 893	582	4 126	89,40
Rok 2011	584	2 980	683	4 247	116,95

Zdroj: ČSÚ, SLBD za rok 1991, SLBD za rok 2001 a předběžné výsledky SLBD za rok 2011, vlastní zpracování.

3.4.2 Národnostní struktura

Národnostní struktura obyvatel obce Těrlicko je smíšená. To odpovídá předchozímu státotvůrčímu začlenění obce: do r. 1918 v Rakousku-Uhersku (součást Těšínského Slezska), 1918-1920 dočasně v Polsku, 1920-1938 v Československu, 1938-1939 v Polsku, 1939-1945 v Německu, od r. 1945 v ČSR/ČR.

Z obyvatel, kteří uvedli pro účely SLBD za rok 2011 národnost, je nejvíce české národnosti (78,4 %). Druhé největší zastoupení má národnost polská (12,8 %). Třetí největší národnostní skupinu tvoří občané moravské národnosti (4,3 %), následuje slezská národnost (2,5 %) (viz Tab. 3.4.2.1). Ostatní zjištěné národnosti jsou zastoupeny méně než 2 % obyvatel. Dle mého názoru je národnostní struktura obyvatel Těrlicko ovlivněna původním státotvůrčím začleněním obce a polohou obce v těsné blízkosti polských hranic.

Tabulka 3.4.2. 1 Národnostní struktura obyvatelstva v obci Těrlicko v letech 1991 - 2011

	Obyvatelstvo celkem	z toho národnost						
		česká	moravská	slezská	slovenská	polská	německá	romská
Rok 1991	3 874	2 823	128	158	98	653	2	0
Rok 2001	4 126	3 355	39	41	88	533	3	0
Rok 2011*	4 247	2 537	139	80	60	414	3	1

Zdroj: ČSÚ, SLBD za rok 1991, SLBD za rok 2001 a předběžné výsledky SLBD za rok 2011, vlastní zpracování.

*Jen obyvatelé, kteří se k národnosti přihlásili.

3.4.3 Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo neboli pracovní sílu tvoří zaměstnaní a nezaměstnaní. Z celkového počtu obyvatel obce Těrlicko tvoří téměř polovinu ekonomicky aktivní obyvatelstvo (49,0 %). S celkovým růstem obyvatel obce narůstá také počet ekonomicky aktivních obyvatel v obci. Z ekonomicky aktivních obyvatel představuje 85,0 %

skupinu zaměstnaných osob a 10,1 % reprezentuje skupina nezaměstnaných osob. Z kategorie zaměstnaných osob je 86,4 % zaměstnanců, 4,0 % tvoří zaměstnavatelé a 9,6 % představují osoby samostatně výdělečně činné (viz Tab. 3.4.3.1). Při sčítáních SLBD v letech 1991 a 2001 byly ekonomicky aktivní obyvatelé rozlišováni do skupin podle odvětví. Z hlediska klasifikace ekonomicky aktivních obyvatel podle odvětví tvořili nejpočetnější skupinu v obci lidé zaměstnaní v průmyslu a stavebnictví (18,5 %), následovala odvětví obchodu a opravárenství motorových vozidel (6,0 %) a dále odvětví školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti (5,4 %).

Tabulka 3.4.3. 1 Struktura obyvatel obce Těrlicko podle ekonomické aktivity v letech 1991 - 2011

	Obyv. celkem	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	Zaměstnaní			Nezaměstnaní
			zaměstnanci	zaměstnavatelé	OSVČ	
Rok 1991	3 874	1 880	-	-	-	33
Rok 2001	4 126	1 967	1 441	-	-	261
Rok 2011	4 247	2 083	1 530	71	170	210

Zdroj: Zdroj: ČSÚ, SLBD za rok 1991, SLBD za rok 2001 a předběžné výsledky SLBD za rok 2011, vlastní zpracování.

3.4.4 Vyjížd'ka a dojížd'ka obyvatel za zaměstnáním

Vzhledem k počtu obyvatel má obec nedostatečnou ekonomickou základnu. Pracovní příležitosti jsou především v obslužné sféře (školství, veřejná správa, poštovní služby, obchod, opravárenství, osobní služby) a v zemědělství a mnoho obyvatel obce za práci vyjíždí. Podle stupně vyjížd'kovosti (poměr mezi počtem zaměstnaných v dané obci a počtem zaměstnaných, kteří z dané obce vyjíždějí za práci) představuje Těrlicko obec čistě obytnou (nad 60 %).

V roce 2001 z celkového počtu 1 967 ekonomicky aktivních obyvatel obce Těrlicko vyjíždělo do zaměstnání 1 542 obyvatel, což představuje 78,4 % z počtu ekonomicky aktivních obyvatel (viz Tab. 3.4.4.1). Nejčastějšími místy, kam občané Těrlicka vyjíždějí za zaměstnáním, jsou města Havířov, Ostrava, Český Těšín a Třinec. Počet dojíždějících za zaměstnáním do Těrlicka tvoří z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel 15,6 %. Největší skupinu dojíždějících představují občané Havířova, což plně odpovídá rysům příměstské obce.

Tabulka 3.4.4. 1 Vyjížd'ka a dojížd'ka obyvatel obce Těrlicko za zaměstnáním v roce 2001

	Ekonomicky aktivní celkem	Vyjíždějící z obce	Dojíždějící do obce	Pracovní příležitosti v obci	Nezaměstnaní	Stupeň vyjížd'kovosti (v %)
Rok 2001	1 967	1 542	306	731	261	90,3

Zdroj: ČSÚ, SLBD za rok 2001, vlastní zpracování.

Údaje o vyjížd'ce a dojížd'ce obyvatel za zaměstnáním zjišťované prostřednictvím SLBD za rok 2011 nejsou v současné době v rámci předběžných výsledků zveřejněny.

3.5 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve specifických obdobích

Dle předběžných výsledků SLBD za rok 2011 bylo v obci Těrlicko evidováno 4 247 obyvatel, z toho 4 237 obyvatel bylo přihlášeno k trvalému pobytu a u 10 obyvatel byl evidován dlouhodobý pobyt (viz Tab. 3.5.1). Ve srovnání s rokem 2001 došlo k nárůstu celkového počtu obyvatel v obci s trvalým i dlouhodobým pobytem.

Tabulka 3.5. 1 Obyvatelstvo podle pohlaví a druhu pobytu v obce Těrlicko ve letech 1991 - 2011

	Obyvatelstvo celkem			z toho	
	Muži	Ženy	Celkem	s trvalým pobytem	s dlouhodobým pobytem
Rok 1991	1 907	1 967	3 874	3 874	0
Rok 2001	2 004	2 122	4 126	4 121	5
Rok 2011	2 071	2 176	4 247	4 237	10

Zdroj: ČSÚ, SLBD za rok 1991, SLBD za rok 2001 a předběžné výsledky SLBD za rok 2011, vlastní zpracování.

V průběhu 20. století se počet obyvatel v obci stále zvyšoval a tento trend pokračuje i v současnosti. Výjimku tvoří 50. a 60. léta, kdy počet obyvatel mírně klesl, a to v obou sledovaných rocích shodně o 1,34 %. Údaje o vývoji počtu obyvatel jsem hodnotila rovněž prostřednictvím řetězového indexu I_R , který udává změnu hodnoty ukazatele vzhledem k předchozímu období (viz Tab. 3.5.2).

Tabulka 3.5. 2 Vývoj počtu obyvatel na území dnešní obce Těrlicko v letech 1910 - 2001

Rok	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	2 792	2 835	3 063	3 022	3 011	3 385	3 714	3 874	4 126
I_R (%)	x	1,54	8,04	-1,34	-1,34	12,42	9,72	4,31	6,50

Zdroj: ČSÚ, statistické údaje za základní územní jednotku, vlastní zpracování.

Určitou skupinu obyvatel obce tvoří osoby, kteří zde fakticky žijí bez přihlášení k trvalému pobytu. Počet těchto osob lze jen odhadnout, neboť neexistují žádné databáze či statistiky, které by sdělovaly potřebné informace. Pro účely odhadu velikostní skupiny obyvatel žijících v obci bez přihlášení k trvalému pobytu jsem stanovila její velikost ve výši 3 % z celkového počtu obyvatelstva obce, tzn. že počet obyvatel žijících v obci bez trvalého pobytu tvoří 123 osob (viz Tab. 3.5.3).

Další specifickou skupinu občanů obce představují ti, kteří mají trvalý pobyt evidovaný na adrese obecního úřadu, ale fakticky v obci nežijí. K 31. 12. 2011 je evidováno k trvalému pobytu na adrese obecního úřadu 58 osob.

Dalším vodítkem pro stanovení odhadu přítomného obyvatelstva v obci jsou údaje o dojížděcí a vyjížděcí do/z obce (viz Tab. 3.5.3). Dále je v textu pracováno s daty SLBD za rok 2001, protože relevantní data o dojížděcí a vyjížděcí ze SLBD za rok 2011 nejsou v současné době k dispozici.

Tabulka 3.5. 3 Dojíždějící a vyjíždějící obyvatelé do/z obce Těrlicka v roce 2001

Počet obyvatel s trvalým a dlouhodobým pobytem	Počet obyvatel bez trvalého pobytu - odhad	Dojíždějící do obce za zaměstnáním	Vyjíždějící z obce za zaměstnáním	Dojíždějící žáci	Vyjíždějící žáci
4 126	123	306	1 542	26	330

Zdroj: ČSÚ, výsledky SLBD za rok 2001, vlastní zpracování.

Posledním údajem, který je nutné zohlednit při stanovení počtu přítomného obyvatelstva v obci, je počet OIR na území obce. Počet OIR jsem zjišťovala prostřednictvím elektronického výpisu z katastru nemovitostí a zjištěný údaj jsem porovnála s evidencí OIR vedenou příslušným zaměstnancem obecního úřadu. V obci Těrlicko je evidováno 383 rekreačních objektů. Jeden rekreační objekt užívají v průměru 3 – 4 osoby⁴¹. Přítomný počet uživatelů rekreačních objektů bude různý v závislosti na roční době, fázi týdne i počasí. Za předpokladu slunečného počasí v sobotu v měsíci červenci může činit maximální počet rekreatantů v rozmezí 1 149 – 1 532 osob. To jsou ti, kteří na území obce přenocují.

⁴¹ KOVÁŘ, Jiří, Blanka BUDÍNOVÁ a Alena TICHÁ. *Obce s rekreační funkcí v ČR*. Ostrava: Výzkumný ústav rozvoje oblasti a měst, 1994. s. 19.

3.5.1 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve dni víkendového volna v létě

Při odhadu počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve dni víkendového volna v létě (viz Tab. 3.5.1.1) je k celkovému počtu 4 126 trvale bydlících obyvatel připočten odhad počtu obyvatel bydlících v obci bez trvalého pobytu a odečten počet osob s adresou trvalého pobytu na obecním úřadě, avšak v obci fakticky nebydlících. Dále je v odhadu zohledněn počet vyjíždějících a dojíždějících za zaměstnáním a počet účastníků krátkodobé (víkendové) a denní rekreace. Počet vyjíždějících z obce za zaměstnáním je stanoven jako odhad ve výši 1/3 z celkového počtu vyjíždějících za zaměstnáním a počet dojíždějících za zaměstnáním do obce je stanoven jako odhad ve výši 1/5 z celkového počtu dojíždějících. V odhadu není zohledněn počet vyjíždějících a dojíždějících do škol, neboť se jedná o den prázdninového volna. Přírůstky obyvatel jsou označeny indexy P a úbytky obyvatel indexy U. Odhad počtu přítomných obyvatel v obci (O_P) je stanoven jako rozdíl součtu všech přírůstků obyvatel (ΣP) a součtu všech úbytků obyvatel (ΣU).

Tabulka 3.5.1. 1 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve dni víkendového volna v létě

O_{TB}	Obyvatelé trvale bydlící	4 126
P_1	Obyvatelé bydlící v obci bez trvalého pobytu	123
P_2	Dojíždějící do obce za zaměstnáním	61
P_3	Účastníci víkendové rekreace (3-4* osoby/OIR)	744 – 992*
P_4	Účastníci denní rekreace	1 500
ΣP	Přírůstek obyvatel celkem	6 554 – 6 802*
U_1	Obyvatelé s trvalým pobytem na obecním úřadě v obci fakticky nebydlící	58
U_2	Vyjíždějící z obce za zaměstnáním	508
ΣU	Úbytek obyvatel celkem	566
O_P	Obyvatelé přítomní v obci	5 988 – 6 236*

Zdroj: vlastní zpracování.

3.5.2 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve dni víkendového volna v zimě

Mechanismus odhadu počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve dni víkendového volna v zimě (viz Tab. 3.5.1.2) je totožný jako v předchozí variantě. Počet vyjíždějících z obce za zaměstnáním je stanoven jako odhad ve výši 1/3 z celkového počtu vyjíždějících za zaměstnáním a počet dojíždějících za zaměstnáním do obce je stanoven jako odhad ve výši 1/5 z celkového počtu dojíždějících. V odhadu není zohledněn počet vyjíždějících a dojíždějících do škol, neboť se jedná o den pracovního volna. Odhad počtu účastníků

víkendové rekreace je stanoven ve výši 10 % obsazenosti OIR s přihlédnutím k počtu trvale bydlících a fakticky bydlících celoročně v OIR. Odhad počtu účastníků rekreace je stanoven ve výši 100 osob (možnost běhu na lyžích, bruslení na přehradě).

Tabulka 3.5.1. 2 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko ve dni víkendového volna v zimě

O _{TB}	Obyvatelé trvale bydlící	4 126
P ₁	Obyvatelé bydlící v obci bez trvalého pobytu	123
P ₂	Dojíždějící do obce za zaměstnáním	61
P ₃	Účastníci víkendové rekreace (3-4* osoby/OIR)	114 - 152*
P ₄	Účastníci denní rekreace	100
ΣP	Přírůstek obyvatel celkem	4 524 – 4 562*
U ₁	Obyvatelé s trvalým pobytem na obecním úřadě v obci fakticky nebydlící	58
U ₂	Vyjíždějící z obce za zaměstnáním	508
ΣU	Úbytek obyvatel celkem	566
O_P	Obyvatelé přítomni v obci	3 958 – 3 996*

Zdroj: vlastní zpracování.

3.5.3 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko v běžném pracovním dni

Princip odhadu počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko v běžném pracovním dni (viz Tab. 3.5.1.3) je identický s předešlými variantami. Při stanovení odhadu je zohledněn počet dojíždějících a vyjíždějících za zaměstnáním i do škol. Jejich počet je stanoven na základě informací veřejně publikovaných ČSÚ. Účastníci sezónní rekreace představují uživatele OIR ve starobním důchodu, kteří rekreační objekt užívají po celou sezónu, tj. od dubna do září (počítány 2 osoby/OIR). Počet účastníků denní rekreace je stanoven ve výši 300 osob s ohledem na omezený volný čas po pracovní době a skončení školních aktivit (rybolov, cyklistika, vodní lyžování, koupání, jachting).

Tabulka 3.5.1. 3 Odhad počtu přítomných obyvatel v obci Těrlicko v běžném pracovním dni

O _{TB}	Obyvatelé trvale bydlící	4 126
P ₁	Obyvatelé bydlící v obci bez trvalého pobytu	123
P ₂	Dojíždějící do obce za zaměstnáním	306
P ₃	Účastníci sezónní rekreace (2 osoby/OIR)	190
P ₄	Účastníci denní rekreace	300
ΣP	Přírůstek obyvatel celkem	5 045
U ₁	Obyvatelé s trvalým pobytem na obecním úřadě v obci fakticky nebydlící	58
U ₂	Vyjíždějící z obce za zaměstnáním	1 542
U ₃	Vyjíždějící z obce do škol	330
ΣU	Úbytek obyvatel celkem	1 930
O_P	Obyvatelé přítomni v obci	3 115

Zdroj: vlastní zpracování.

3.6 Ekonomický profil obce Těrlicko

Ústava dává obcím právo vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Výše uvedeným je položen ekonomický základ územních samospráv v České republice.

Obec Těrlicko je samostatnou účetní jednotkou a vede účetnictví v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Účtuje „o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření“⁴². Své příjmy a výdaje třídí v souladu s rozpočtovou skladbou, která je daná vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Obec nevykonává žádnou hospodářskou činnost.

3.6.1 Nástroje finančního hospodaření obce Těrlicko

Finanční hospodaření územních samosprávných celků se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“). Uvedený zákon upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků, tedy obcí a krajů.

Základním nástrojem hospodaření obce Těrlicko je rozpočet. Rozpočet územního samosprávného celku je finančním plánem sloužícím k řízení financování činnosti územního samosprávného celku. Vzhledem ke skutečnosti, že potřeby územního samosprávného celku je nezbytné srovnat s jeho příjmy, jsou určujícími vždy finanční zdroje rozpočtu. Těmto zdrojům rozpočtu se musí přizpůsobit jeho výdaje.⁴³ Při sestavování rozpočtu by tedy mělo zastupitelstvo územního samosprávného celku zvážit, zda příjmy územního samosprávného celku pokryjí jeho výdaje. Přitom by mělo vycházet z rozpočtového výhledu pro každý jednotlivý kalendářní rok. Rozpočet obce Těrlicko je od roku 2001 schvalován jako schodkový, tzn. že výdaje běžného roku jsou kryty příjmy běžného roku a finančními prostředky přijatými v minulých letech.

⁴² § 2 zákona č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107, s. 2802-2810. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=563/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

⁴³ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2. vyd. Praha: ASPI, 2005. 555 s. ISBN 80-7357-052-1.

Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace včetně tvorby a použití peněžních fondů, kterými se mění stavy peněžních prostředků na peněžních fondech územního samosprávného celku, pokud není v zákoně o rozpočtových pravidlech uvedeno, že probíhají mimo rozpočet.⁴⁴

Rozpočtový výhled je podpůrným instrumentem finančního hospodaření územního samosprávného celku, který slouží pro střednědobé finanční plánování jeho hospodaření. Je sestavován na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků na období 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet.⁴⁵ S jeho pomocí územní samosprávný celek zvažuje své potřeby a možnosti jejich finančního zabezpečení pro delší časový úsek, než je daný rozpočtový rok. Podrobnost členění rozpočtového výhledu zákon nestanoví, avšak každý územní samosprávný celek je povinen prognózovat své finanční hospodaření alespoň ve zjednodušené podobě. Aktuální rozpočtový výhled obce Těrlicko je sestaven na období let 2012 – 2015. Obsahuje základní údaje, kterými jsou příjmy a výdaje členěny do tříd dle rozpočtové skladby, položky financování, tj. přijaté úvěry a splátky jistiny úvěrů a celkové pohledávky a celkové závazky.

Hodnotícím nástrojem finančního hospodaření územního samosprávného celku je závěrečný účet. Je sestavován po skončení příslušného rozpočtového roku. V závěrečném účtu jsou obsaženy veškeré údaje o plnění rozpočtu a o dalších finančních operacích, včetně hospodaření s peněžními fondy v podrobném členění. Obsahem závěrečného účtu je rovněž zhodnocení hospodaření územního samosprávného celku s majetkem včetně hospodaření příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je příslušný územní samosprávný celek. Nedílnou součástí je také vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, ke státním fondům, k jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob. Současně se vyhodnotí použití dotací a prověří skutečnost, zda nevzniká povinnost vrácení jejich nevyčerpaných zůstatků.⁴⁶

⁴⁴ § 6 zákona č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557 – 3567. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

⁴⁵ § 3 zákona č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557 – 3567. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

⁴⁶ PETEROVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. 1. vyd. Praha: Institut pro místní správu, 2005, s. 13.

3.6.2 Majetek obce Těrlicko

V současném znění zákona o obcích jsou stanoveny kompetence orgánů obce v majetkoprávních úkonech, avšak není zde ustanoveno, co se rozumí pojmem majetek obce. Za účelem definování majetku obce lze vycházet z ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který obecně majetkem nazývá věci (movité i nemovité), práva a jiné majetkové hodnoty.⁴⁷

Obec Těrlicko vlastní majetek v celkové hodnotě 212 458 tis. Kč (viz Tab. 3.6.2.1). Největší položku v rámci majetku obce představují stavby. Kategorie staveb zahrnuje bytové domy, objekty školských zařízení, kulturních domů, požárních zbrojnic, sportovní objekty, chodníky, síť místních komunikací, stavby veřejného osvětlení apod. Druhou finančně nejvýznamnější kategorií majetku obce představují pozemky a následují samostatné movité věci a soubory movitých věcí.

Tabulka 3.6.2. 1 Majetek obce Těrlicko k 31.12.2010

Účtová třída	Název účtové třídy	Částka v Kč
013	Software	75 000,00
018	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	418 983,06
019	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	1 114 232,00
021	Stavby	178 128 208,66
022	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	11 892 685,36
028	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	4 284 600,14
031	Pozemky	15 814 947,03
032	Umělecká díla a sbírky	49 000,00
069	Jiný dlouhodobý finanční majetek	681 000,00
	Celkem	212 458 656,25

Zdroj: ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

3.7 Občanská vybavenost obce Těrlicko

Občanská vybavenost v obci je reprezentována stavbami a zařízeními, které slouží primárně ku prospěchu občanům obce. Dle účelu využití lze stavby a zařízení občanské vybavenosti rozdělit do následujících kategorií:

- stavby a zařízení pro výchovu a vzdělávání,
- zdravotnické stavby a zařízení,

⁴⁷ Zákon č. 151 ze dne 17. června 1997 o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1997, částka 54, s. 2868 – 2877. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=151/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

- sportovní a tělovýchovné stavby a zařízení,
- administrativní stavby,
- stavby a zařízení cestovního ruchu a veřejného stravování,
- stavby pro obchod a služby,
- stavby a zařízení s kulturním využitím.⁴⁸

V následujících podkapitolách je vždy uvedeno, zda se jedná o občanskou vybavenost vlastněnou a spravovanou obcí či nikoliv.

3.7.1 Stavby a zařízení pro výchovu a vzdělávání

V obci Těrlicko jsou provozována školská zařízení poskytující předškolní a základní stupeň vzdělávání. Základní a Mateřská škola Těrlicko vznikla v roce 2011 splynutím tří původních příspěvkových organizací obce - Mateřská škola Těrlicko, Základní škola Horní Těrlicko a Základní škola a Mateřská škola Hradiště - v jeden subjekt. V části obce Horní Těrlicko se nachází mateřská škola o celkové kapacitě 75 dětí. V současné době jsou v mateřské škole otevřeny tři třídy a její kapacita je maximálně využita. Dále se zde nachází základní škola, která poskytuje vzdělávání na I. i II. stupni ve všech devíti ročnících. Kapacita základní školy činí 390 žáků. Součástí školy je školní družina a školní jídelna. V části obce Hradiště se nachází objekt, v němž sídlí společně mateřská a základní škola. Mateřská škola je jednotřídní a její kapacita činí 25 dětí. Základní škola je malotřídní a poskytuje vzdělávání na I. stupni v 1. až 5. ročníku pro 40 žáků. Součástí školy je také školní družina a školní jídelna.

V obci rovněž poskytuje vzdělávání Základní a Mateřská škola s polským vyučovacím jazykem. Základní a mateřská škola sídlí společně v jedné budově v části obce Horní Těrlicko. Základní škola poskytuje vzdělávání na I. stupni pro 25 žáků. Mateřskou školu navštěvuje 20 dětí. Škola provozuje školní družinu. V objektu sídlí také soukromá Mateřská škola Petrklíč. Zřizovatelem výše uvedených školských zařízení s výjimkou soukromé mateřské školy je obec Těrlicko. Objekty školských zařízení jsou majetkem obce a jsou dány školám do správy k hospodářskému využití.

V obci Těrlicko také působí dětský domov se školou. Zařízení plní v současné době funkci specializovaného etopedického pracoviště pro žáky (chlapce) základní i zvláštní školy ve věku od 11 do 18 let. Posláním dětského domova se školou je výchovně-vzdělávací,

⁴⁸ Občanské stavby. *Stavby občanské vybavenosti* [online]. Hlaváček webdesign s.r.o. [20. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.obcanske-stavby.cz/>.

terapeutická i poradenská péče žákům s nařízenou ústavní výchovou i ochrannou výchovou.⁴⁹ Zřizovatelem dětského domova se školou je Ministerstvo mládeže a tělovýchovy ČR.

3.7.2 Zdravotnická a sociální zařízení

V obci provozuje ordinaci praktický lékař pro děti a dorost, 3 praktičtí lékaři pro dospělé, oční lékař, zubní lékař a gynekolog. Všechna výše uvedená zdravotnická zařízení sídlí v soukromých prostorách. Obec provozuje bytový dům s 30 malometrážními byty s pečovatelskou službou (14 bytů velikosti 2+0, 16 bytů velikosti 1+0). Bytový dům je vlastněn a spravován obcí. V současné době zde bydlí 38 nájemníků.

3.7.3 Budovy a zařízení pro veřejnou správu

Obecní úřad se nachází v části obce Horní Těrlicko na náměstí. Z dalších budov a zařízení pro veřejnou správu je potřeba jmenovat požární zbrojnice, které jsou v obci dvě. V Horním Těrlicku je požární zbrojnice umístěna v blízkosti přehrady. Na objekt zbrojnice navazuje budova, ve které sídlí Obvodní oddělení Policie ČR. Druhá požární zbrojnice se nachází v Hradišti. V obci jsou činné 2 sbory dobrovolných hasičů – JPO III v Horním Těrlicku a JPO V v Hradišti. Duplicitní zastoupení požárních zbrojnic, ale i dalších objektů v obci, je způsobeno spojením dvou původně samostatných obcí v jeden celek. Všechny uvedené objekty jsou ve vlastnictví obce, která je rovněž spravuje.

3.7.4 Budovy a zařízení pro kulturu a sport

V Horním Těrlicku na náměstí se nachází kulturní dům. V objektu kulturního domu je umístěno kino s celkovou kapacitou 180 diváků. Kulturní dům byl v roce 2006 kompletně zrekonstruován. Původní statické hlediště kina bylo vyměněno za mobilní, jež se dá zcela zasunout a vzniká tak prostorný sál, který je využíván pro konání zasedání zastupitelstva obce, plesy a další společenské akce. V prostorách kulturního domu sídlí také obecní knihovna. Kulturní dům je majetkem obce, která zajišťuje správu tohoto objektu.

Z dalších objektů situovaných v Horním Těrlicku sloužících ke kulturním účelům lze zmínit evangelický kostel v místní části Osekovec, římskokatolický kostel s areálem hřbitova

⁴⁹ Dětský domov se školou v Těrlicku. *Slovo úvodem* [online]. DDŠ Těrlicko [22. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlickodds.cz/index.html>.

v místní části Kostelec, evangelickou kapli s areálem hřbitova na východním břehu přehrady a smuteční síň v areálu hřbitova v centrální části Horního Těrlicka. Oba kostely i kaple jsou majetkem příslušných církví, smuteční síň a areál hřbitova vlastní a spravuje obec.

V části Hradiště je rovněž situován kulturní dům o celkové kapacitě 199 míst. V prostorách kulturního domu se nachází knihovna. Kulturní dům je vlastněn a spravován obcí. Severně od kulturního domu je umístěn areál hřbitova s evangelickou kaplí. Kaple je majetkem evangelické církve a areál hřbitova spravuje obec.

V Horním Těrlicku se nachází několik zařízení pro sport. Jedná se o víceúčelové hřiště, které spravuje a využívá především základní a mateřská škola a v odpoledních hodinách slouží pro veřejnost. Dalším sportovním zařízením je fotbalové hřiště, které aktivně využívá místní fotbalový klub. Občané Těrlicka mohou využívat tenisové kurty, k dispozici je také sportovní střelnice. Při stávajících hromadných rekreačních objektech jsou vystavěny sportovní plochy a dětská hřiště, která jsou však primárně určena hostům rekreačních středisek a nejsou tedy určena k využití pro veřejnost. Víceúčelové hřiště je majetkem obce, který je předán do správy k hospodářskému využití základní a mateřské škole. Ostatní uvedená sportovní zařízení jsou soukromá.

3.7.5 Ubytovací, stravovací a ostatní komerční zařízení

Ubytovací zařízení jsou situována v těsné blízkosti přehrady. V současné době je v obci provozován penzion Tarem (kapacita 45 lůžek), rekreační areál Permoník (kapacita 40 lůžek), Hostinec v Zátoce (kapacita 40 lůžek), hotel Jaškovská krčma (kapacita 60 lůžek) a hotel Fridrich (kapacita 55 lůžek). Všechna jmenovaná ubytovací zařízení poskytují současně i stravovací služby. Stravovací služby poskytují také další restaurační zařízení v obci. Občané obce mají rovněž možnost stravovat se ve školní jídelně.

Mezi ostatní komerční zařízení lze zařadit obchody a služby. V obci se nachází 4 prodejny s potravinami a smíšeným zbožím, prodejna s domácími potřebami, lékárna, zahradnictví a chovatelské potřeby. Z nabízených služeb převažují osobní služby typu kadeřnictví a holičství, kosmetika, manikúra a pedikúra. Ve všech uvedených případech se jedná o soukromá zařízení.

4. Rekreační funkce obce Těrlicko z hlediska správy obce a jejího hospodaření

Obec Těrlicko získala svou rekreační funkci především díky vodní nádrži Těrlická přehrada, která byla vybudována na území obce. V souvislosti s výstavbou přehrady docházelo a stále dochází k budování rekreačních objektů na březích přehrady.

Významný vliv na rozvoj a územní orientaci obce Těrlicko měl též vznik města Havířova. Historickým předělem ke vzniku Havířova byl rok 1951, kdy se rozhodlo o jeho existenci. Při výběru území k vybudování nového města sehrálo zásadní roli geografické prostředí. V územních nárocích bylo přihlíženo k předpokládanému rozložení města, plošnému rozsahu zástavby, energetickým a vodním zdrojům, urbanistickému řešení a dopravní situaci. Ta musela uspokojit předpokládané vysoké nároky dopravy do zaměstnání, za veřejnou vybaveností a rekreačními aktivitami příměstského významu.⁵⁰

Výše uvedené faktory způsobily, že z řadové obce se Těrlicko stalo příměstskou obcí rekreačního charakteru. Převratné urbanistické změny - lokalizace průmyslu a sídlištních útvarů v Havířově - změnilы původní spádovost Těrlicka k Těšínu (později k Českému Těšínu) na spádovost k Havířovu. Existenci oboustranných vazeb mezi Těrlickem a Havířovem dokazuje a potvrzuje následující:

- institucionální zajištění služeb veřejné správy na úrovni obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností vykonává pro obec Těrlicko statutární město Havířov,
- nejčastějším místem dojížděky za zaměstnáním, do škol, do specializovaných zdravotnických zařízení, zařízení sociální péče a kulturních zařízení je pro těrlické občany Havířov,
- nejpočetnější skupinou dojíždějících za zaměstnáním do Těrlicka představují občané Havířova,
- nejvíce individuálních rekreačních objektů na území Těrlicka vlastní občané trvale bydlící v Havířově,
- současní stavebníci, kteří staví rodinné domy na území Těrlicka, převážně trvale žijí v Havířově,

⁵⁰ PROKOP, Radim a kolektiv Magistrátu města Havířova. *Havířov 1955 – 2005*. 1. vyd. Havířov: Statutární město Havířov, 2005. 176 s. ISBN 80-239-4423-1.

- obec Těrlicko spolupracuje se statutárním městem Havířov na společných investičních projektech (chodník z Těrlicka na Bludovický kopec, cyklostezka Havířov – Těrlicko),
- do Těrlicka jezdí autobusové linky městské hromadné dopravy Havířova atd.

4.1 Rekreační funkce obce Těrlicko z hlediska správy obce

Obec Těrlicko je spravována jako standardní obec v souladu se zákonem o obcích orgány obce, kterými jsou zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce.

Zastupitelstvo obce Těrlicko má 15 členů (viz příloha č. 2). Ke svým zasedáním se schází pravidelně vždy jednou za tři měsíce a během aktuálního volebního období bylo svoláno 12 řádných zasedání. Zápisy a usnesení zastupitelstva obce ze všech konaných zasedání jsou uveřejněny na webových stránkách obce. Zastupitelstvo obce si zřídilo níže uvedené výbory:

- finanční výbor,
- kontrolní výbor,
- výbor pro národnostní menšiny,
- výbor pro rozvoj obce,
- osadní výbor Hradiště (pro oblast k. ú. Hradiště),
- osadní výbor Dolní Těrlicko (pro oblast levobřežní části k. ú. Dolní Těrlicko),
- osadní výbor Horní Těrlicko (pro oblast levobřežní části k. ú. Horní Těrlicko),
- osadní výbor Kostelec (pro oblast pravobřežní části k. ú. Dolní Těrlicko a Horní Těrlicko).

Rada obce Těrlicko má 5 členů. Tvoří ji starosta obce, místostarosta obce a další tři členové zastupitelstva. Ke svým schůzím se schází vždy první středu v měsíci a dále dle potřeby. Její jednání jsou neveřejná. Všechna usnesení Rady obce Těrlicko jsou rovněž zveřejněna na internetových stránkách obce.

Obecní úřad Těrlicko tvoří starosta obce, místostarosta obce a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta obce. Obecní úřad Těrlicko je členěn na 13 oddělení (viz příloha č. 3), v nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení

do obecního úřadu. Členění obecního úřadu vyplývá z organizačního řádu, který je kompetentní schvalovat Rada obce Těrlicko.

Ve standardně zavedeném modelu řízení obce Těrlicko se neodráží rekreační funkce obce, která je nesporná. Jde tedy o to, učinit ve správě obce kroky, které by prohloubily vazby orgánů obce především se stálými rekreanty a najít způsob komunikace a formy, jak příp. zapojit tyto rekreanty do správy obce.

Osobám, které vlastní nemovitost na území kterékoliv obce v České republice, vznikají stejná práva jako občanům trvale bydlícím v příslušné obci s výjimkou volit a být volen do zastupitelstva obce a hlasovat v místním referendu. K oprávněním vyplývajícím ze zákona o obcích vlastníků nemovitostí na území obce, tedy i vlastníků rekreačních objektů, patří:⁵¹

- právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem,
- právo vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce,
- právo nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy,
- požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce nejpozději do 90 dnů,
- podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty; orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů.

Stávající platná právní úprava umožňuje jediné možné východisko, jak majitele rekreačních objektů zapojit do správy obce. Nejschůdnějším, nicméně nerealizovatelným řešením by bylo jmenovat občany vlastníci rekreační objekt na území obce členy osadních výborů. Osadní výbor je oprávněn předkládat orgánům obce a výborům návrhy týkající se

⁵¹ § 16 zákona č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

rozvoje části obce a rozpočtu obce, vyjadřovat se k návrhům předkládaným orgánům obce k rozhodnutí, pokud se týkají části obce a vyjadřovat se k připomínkám a podnětům předkládanými občany trvale bydlící v části obce orgánům obce⁵². Podmínkou členství v osadním výboru je však trvalý pobyt člena osadního výboru v části obce, pro kterou je osadní výbor zřízen. Za současné platné právní úpravy jsou rekreační obyvatelé z účasti na správě obce Těrlicka tímto vyloučeni, i když někteří zde bydlí i fakticky, příp. své rekreační objekty užívají celoročně.

Ze zákonných možností zbývá varianta zřídit komisi rady, a to Komisi pro rekreaci (dále jen „Komise“). Zákon o obcích v případě komisi rady obce nestanovuje jako podmínku členství v komisi trvalý pobyt člena komise v příslušné obci. Členy Komise by tvořili z části obyvatelé trvale bydlící v Těrlicku a částečně vlastníci rekreačních objektů na území obce Těrlicka zastupující přítomné rekreační obyvatelstvo obce (příp. včetně majitelů rekreačních zařízení, představitelů sportovních klubů apod.), kteří by byli zainteresováni participovat na správě obce. Z celkového počtu navrhovaných 15 členů Komise by trvale bydlící obyvatelé např. zastupovali 9 členů (pro každou ze 3 částí obce 3 členové trvale bydlící v obci) a vlastníky rekreačních objektů 6 členů (pro každou ze 3 částí obce 2 členové).

Komise by měla možnost vyjadřovat se k problematice rekreace, a to zejména z hlediska možností rozvoje rekreace na území Těrlicka (např. prodlužování období, kdy lze rekreační území užívat, nabídka dalších aktivit), spolupracovat s osadními výbory v obci, předkládat návrhy, podněty a vyjádření radě obce.

Lze předpokládat, že zřízením Komise by došlo částečně k odanonymizování společnosti uživatelů rekreačních objektů, posílení komunikace a spolupráce mezi vedením obce Těrlicko a rekreaanty.

Obcím jako je Těrlicko by velmi pomohly takové změny v zákoně o obcích, které by jim jejich fungování v tomto směru usnadnily. V případě novelizace zákona o obcích z důvodu zrušení podmínky trvalého pobytu členů osadních výborů v části příslušné obce pro rekreační obce, by bylo nezbytné definovat pojem rekreační obec. Existují 3 způsoby, kterými lze měřit rekreační charakter obce (podrobně viz kapitola 2.2 Charakteristika a správa rekreačních obcí):

- zjištěním absolutního počtu OIR,

⁵² § 121 zákona č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo zakona smlouvy>. ISSN 1211-1244.

- určením intenzity rekreace vyjádřené poměrem mezi počtem OIR a počtem TOD (TOB),
- určením hustoty rekreačních objektů.

Další z možností zefektivnění správy rekreačních obcí na institucionální úrovni lze spatřovat ve sdružení se rekreačních obcí v dobrovolnou zájmovou nevládní organizaci s názvem Sdružení rekreačních obcí ČR (dále jen „Sdružení“). Vznik organizace tohoto typu je především záležitostí iniciativy samotných obcí. Činnost Sdružení by směřovala k vytváření příznivých podmínek pro rekreaci a její rozvoj, uplatňování specifických požadavků rekreačních obcí při změnách právních předpisů, podílení se na přípravě tvorby nových právních předpisů, aktivní spolupráci s organizacemi obdobného typu v České republice i v zahraničí. Fungování každé instituce je závislé zejména na jejich příjmech. Základním finančním přídělem pro zajištění chodu podobných organizací jsou členské příspěvky, které se zpravidla odvíjí od počtu občanů v obci. Vzhledem k charakteru navrhovaného Sdružení považuji za vhodné členský příspěvek odvíjet od počtu rekreačních objektů v obci – např. 4,00 Kč za individuální rekreační objekt a 2,00 Kč / 1 lůžko v případě hromadných rekreačních objektů. Sdružení by také mohlo fungovat jako specifická odnož Svazu měst a obcí (tady lze čekat komplikace se Sdružením místních samospráv).

Na oblast institucionálního zajištění správy obce navazuje oblast dokumentů, jimž je zabezpečován rozvoj obce. Jedná se o následující dokumenty - územní plán, program rozvoje obce, rozpočet obce a rozpočtový výhled.

Územní plán je právně závazný dokument, který „*stanoví základní koncepci rozvoje území obce*“⁵³. Při územním plánování se respektuje vhodné rozmístění různých činností na určitém území, např. bydlení, rekreace a průmyslu, jejich vzájemné vazby, dopravní dostupnost, hospodárné využití ploch, ochrana přírodního bohatství a historického dědictví. Územní plán se pořizuje pro celé území obce a vydává jej zastupitelstvo obce formou opatření obecné povahy.

Územní plán obce Těrlicko byl schválen v roce 2008 (viz příloha č. 4). Těrlicko charakterizuje jako obec situovanou v atraktivní příměstské poloze s přímou vazbou na město Havířov s celkově nejatraktivnějšími podmínkami pro bydlení v okrese Karviná s přímým rekreačním zázemím vodní nádrže Těrlická přehrada a blízkým rekreačním zázemím Beskyd.

⁵³ § 43 zákona č. 183 ze dne 14. března 2006 o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 63, s. 2226 – 2289. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=183/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

Územní plán obce Těrlicko respektuje stávající rekreační objekty a vymezuje další plochy pro výstavbu rekreačních objektů mezi stávajícími plochami pro individuální rekreaci. Nevylučuje možnost převodu objektů z trvalého bydlení na rekreační a naopak, a to za splnění podmínek dopravního přístupu, možnosti napojení na sítě technické infrastruktury, likvidace odpadních vod apod. Územním plánem jsou také vymezena záchytná parkoviště vyhrazená především pro odstavování vozidel návštěvníků obce za účelem denní a krátkodobé rekreace. Současně jsou v územním plánu zdůrazněny požadavky na zkvalitňování služeb poskytovaných provozovateli rekreačních, ubytovacích i stravovacích zařízení.⁵⁴

Na územní plán obce byl měl navazovat program rozvoje obce. Program rozvoje obce je definován jako střednědobý strategický koncepční materiál, jehož cílem je definovat hlavní směry v rámci rozvoje obce v předem stanoveném časovém horizontu, zpravidla na volební období. Vychází z demografického, sociálního, ekonomického a společenského stavu obce. Stanovuje cíle rozvoje obce a způsoby, kterými lze stanovené cíle dosáhnout. Forma zpracování programu rozvoje obce není určena, závisí zejména na finančních možnostech obce.⁵⁵

Obsahovým zkoumáním výše uvedených dokumentů pro účely diplomové práce jsem zjistila, že obec Těrlicko nedisponuje žádným programem rozvoje obce. Byly již však zahájeny úkony směřující k vytvoření tohoto dokumentu. Zastupitelstvo obce Těrlicko zřídilo po volbách do obecních zastupitelstev v roce 2010 Výbor pro rozvoj obce (dále jen „Výbor“) a pověřilo jej přípravou dlouhodobé koncepce rozvoje Těrlicka. Za základní rozvojový cíl obce Těrlicko Výbor stanovil:⁵⁶

- revitalizaci rekreační oblasti v okolí Těrlické přehrady,
- zpřístupnění a zkulturnění břehů přehrady pro veřejnost,
- rozšíření celoroční nabídky sportovních a volnočasových aktivit v Těrlicku,
- zlepšení kvality života a bydlení v Těrlicku.

Po zpracování koncepce rozvoje obce Výborem, bude tento materiál předložen ke schválení zastupitelstvu obce. Považuji za nezbytné, aby zpracovaný dokument v souladu s územním plánem obce respektoval obec Těrlicko jako sídlo nejen s obytnou a obslužnou funkcí, ale také s funkcí rekreační. Budoucí rozvoj obce je ovlivněn příměstskou polohou

⁵⁴ Oficiální internetové stránky obce Těrlicka. *Územní plán – textová část* [online]. Obec Těrlicko [13. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/textova-cast/d-89816/p1=2176>.

⁵⁵ Portál na podporu rozvoje obcí ČR. *Tvorba programu rozvoje obce* [online]. Národní akademie regionálního managementu [16. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.rozvojobci.cz/news/tvorba-programu-rozvoje-obce1/>.

⁵⁶ Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Výbor pro rozvoj obce* [online]. Obec Těrlicko [16. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/vybor-pro-rozvoj-obce/os-6912/p1=2446>.

u Havířova a závisí na růstu rekreační atraktivity obce spjaté s Těrlickou přehradou. Prioritní pro úspěšný rozvoj rekreační obce je především zachování a zkvalitnění rekreační funkce obce.

4.2 Rekreační funkce obce Těrlicko z hlediska hospodaření obce

Rekreační charakter obce přináší z ekonomického hlediska pozitiva ve formě finančních zdrojů rozpočtu obce, pracovních míst či kupní síly, ale současně představuje ekonomickou zátěž obce. Základní metodou této části diplomové práce je komparace vybraných finančních ukazatelů u konkrétních obcí – obce Těrlicko a obce Albrechtice.

4.2.1 Základní charakteristika obce Albrechtice

Obec Albrechtice leží 8 km jižně od města Karviná na severním úpatí Těšínské pahorkatiny v okrese Karviná v Moravskoslezském kraji. Na ploše o rozloze 1 268,73 ha žije 3 934 obyvatel (stav k 1. 1. 2012). Obcí protéká řeka Stonávka s přítokem Chotěbuzkou. Katastr Albrechtic se dělí na 9 neoficiálních místních částí: Bažantice, Červenky, Důlský, Střed, Pacalůvka, Paseky, Pardubice, Zadky a Záměstí.⁵⁷

Obec Těrlicko zastupuje rekreační obce. Obec Albrechtice nemá rekreační charakter. Nedisponuje žádnou přírodní ani významnou kulturní atraktivitou. Na území obce se rovněž nenachází žádné ubytovací zařízení. Přesto je na území obce evidováno 88 objektů individuální rekreace. Ve všech 88 případech se jedná o zahradní chatky v zahrádkářské osadě v místní části Paseky. Tyto stavby nejsou označeny číslem evidenčním ani popisným. Obecní úřad vede pouze jejich soupis za účelem výběru místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Tabulka 4.2.1. 1 Základní charakteristiky obcí Těrlicko a Albrechtice

	Těrlicko	Albrechtice
Kraj	Moravskoslezský	Moravskoslezský
Okres	Karviná	Karviná
Obec s rozšířenou působností	Havířov	Havířov
Počet obyvatel	4 305	3 934
Rozloha	2 465,02 ha	1 268,73 ha

Zdroj: vlastní zpracování.

⁵⁷ Oficiální internetové stránky obce Albrechtice. *Historie obce Albrechtice* [online]. Obec Albrechtice [16. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.obecalbrechtice.cz/index.php>.

4.2.2 Komparace vybraných ukazatelů finančního hospodaření obcí Těrlicko a Albrechtice

Za účelem srovnání vybraných ukazatelů hospodaření řešených obcí jsem sledovala výdaje v pěti oblastech – **dopravní obslužnost, veřejné osvětlení, sběr komunálního odpadu, zastupitelstvo obce a místní správa** - za období let 2001 – 2010. Velikost vynaložených výdajů ve výše uvedených oblastech jsem zjišťovala záměrně. Důvodem je, že potenciálními uživateli veřejných statků a služeb ve sledovaných oblastech jsou lidé, kteří vlastní na území obce rekreační nemovitost.

Výdaji na dopravní obslužnost rozumíme výdaje na „zabezpečení dopravy po všechny dny v týdnu především do škol a školských zařízení, k orgánům veřejné moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a k uspokojení kulturních, rekreačních a společenských potřeb včetně dopravy zpět, přispívající k trvale udržitelnému rozvoji územního obvodu. Obec zajišťuje dopravní obslužnost ve svém územním obvodu nad rámec dopravní obslužnosti kraje.“⁵⁸. Obec Těrlicko zajišťuje dopravní obslužnost svého územního obvodu prostřednictvím společností ČSAD Havířov a.s. a Veolia Transport Morava a.s. Obec hradí dopravcům čtvrtletní zálohy na zajištění služby. ČSAD Havířov a.s. zajišťuje dopravní obslužnost Těrlicka v rámci městské hromadné dopravy. Do obce jezdí 2 autobusové linky – linka č. 417 (Havířov, Šumbark, nám. T. G. Masaryka – Havířov, Podlesí, autobusové nádraží – Těrlicko, obecní úřad) a linka č. 420 (Havířov, Podlesí, autobusové nádraží – Těrlicko, obecní úřad – Těrlicko, Zelené Město, U Goduly). Linka č. 417 představuje 23 spojů v pracovní dny a 7 spojů v sobotu, neděli a o státních svátcích. Zastavuje na 4 zastávkách v Těrlicku a celková trasa linky v jednom směru měří 9 km. Linka č. 420 představuje 8 spojů v pracovní dny a 3 spoje v sobotu, neděli a o státních svátcích. Počet zastávek v Těrlicku je 12 a celková délka trasy linky v jednom směru činí 10 km.

Obec Albrechtice zabezpečuje dopravní obslužnost obce prostřednictvím společnosti ČSAD Havířov a.s. a společnosti Jan Kypús – BUS s.r.o. Rovněž hradí dopravcům čtvrtletní zálohy. Dopravní obslužnost Albrechtic je zabezpečena také v rámci městské hromadné dopravy prostřednictvím autobusové linky č. 402 (Havířov, Šumbark, točna Lidická –

⁵⁸ § 2 a 3 zákona č. 194 ze dne 20. května 2010 o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 2210 - 2222 . Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2010/sb0065-2010.pdf>. ISSN 1211-1244.

Albrechtice, železniční stanice – Stonava, sídliště Nový Svět). Celková bilance spojů činí 36 spojů v pracovní dny a 31 spojů v sobotu, neděli a o svátcích. Jednotlivé spoje zastavují v obci Albrechtice na 6 zastávkách a délka trasy Havířov, Šumbark, točna Lidická – Albrechtice, železniční zastávka činí 16 km.

Srovnáním výdajů obou obcí na dopravní obslužnost v letech 2001 – 2010 jsem zjistila, že obec Albrechtice od roku 2003 vynakládá na její zajištění více finančních prostředků než obec Těrlicko (viz Tab. 4.2.1.1). Posouzením jednotlivých jízdních řádů výše uvedených autobusových linek se domnívám, že vyšší výdaje Albrechtic na zajištění dopravní obslužnosti ve svém územním obvodu jsou způsobeny větším množstvím spojů v pracovní dny, výrazně větším množstvím spojů o sobotách, nedělích a státních svátcích a delší trasou linky.

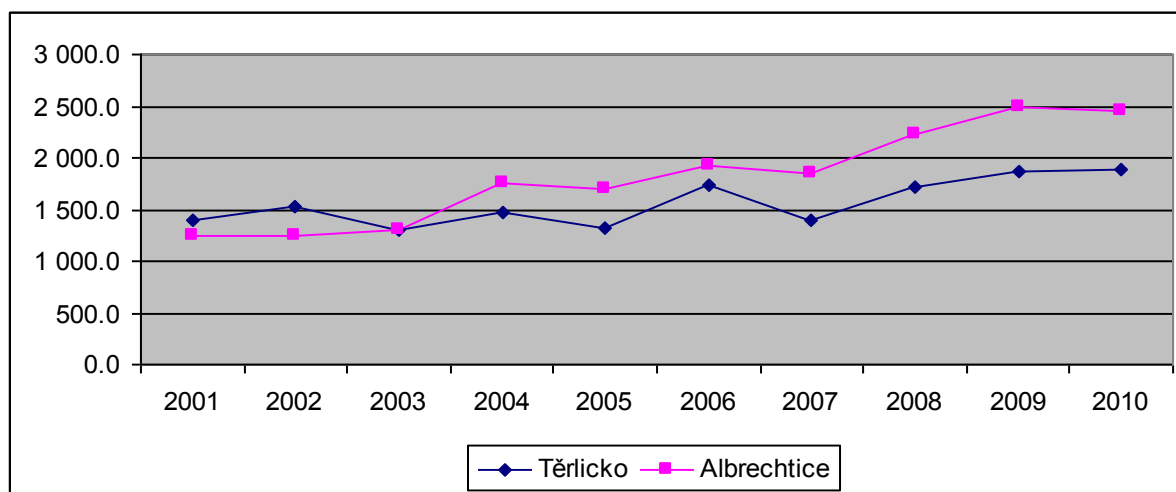
Tabulka 4.2.1. 1 Výdaje na dopravní obslužnost obcí Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

Obec / Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Těrlicko	1 399,7	1 537,1	1 295,4	1 462,4	1 313,1
Albrechtice	1 249,6	1 248,9	1 298,8	1 762,1	1 703,3
Obec / Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Těrlicko	1 741,5	1 403,7	1 711,8	1 869,2	1 881,8
Albrechtice	1 924,9	1 856,0	2 219,7	2 494,2	2 461,0

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Dále lze o výdajích na zajištění dopravní obslužnosti srovnávaných obcí konstatovat, že mají rostoucí charakter. Považujeme-li rok 2001 za základní období sledovaného časového úseku, pak výdaje obce Těrlicko jsou v roce 2010 vyšší o 482,1 tis. Kč (34,4 %) a výdaje obce Albrechtice v roce 2010 činí o 1 211,4 tis. Kč (96,9 %) více než v roce 2001.

Graf 4.2.1. 1 Výdaje na dopravní obslužnost obcí Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Druhou porovnávanou kategorií finančního hospodaření vybraných obcí představují **výdaje na veřejné osvětlení**. Do oblasti veřejného osvětlení náleží osvětlení ulic, silnic, pěších zón, parků a také nasvícení budov a vánoční výzdoba. Mimo jiné působí veřejné osvětlení jako prvek, který zvyšuje noční bezpečnost osob a majetku.⁵⁹

Obec Těrlicko vlastní a spravuje celkem 694 světel veřejného osvětlení a 17 rozvaděčů. Všechny rozvaděče jsou řízeny fotobuňkami citlivými na světlo, které řídí chod rozsvěcování a zhasínání světel. V zimním čase je interval svícení přibližně od 17.00 do 7.00 hodin, v letním čase zhruba od 21.00 do 5.00 hodin. V odlehlých částech obce (části Dolního Těrlicka a Hradiště) jsou světla veřejného osvětlení opatřena časovými omezovači svícení a veřejné osvětlení v době od 23.30 do 4.00 hodin nesvítí.

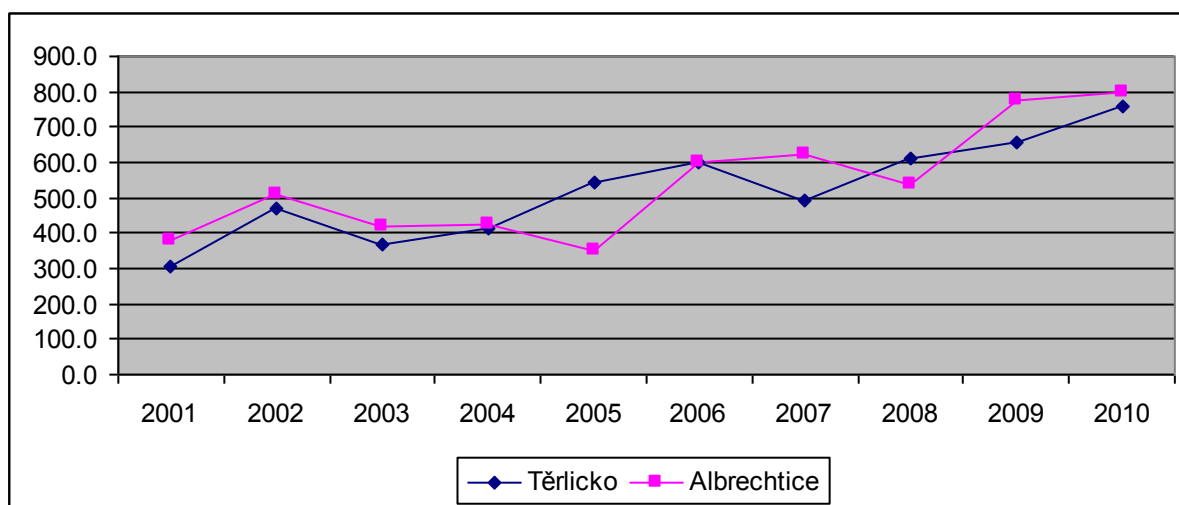
Obec Albrechtice vlastní a spravuje 462 světel veřejného osvětlení a 11 rozvaděčů. Princip rozsvěcování a zhasínání světel veřejného osvětlení i interval svícení je obdobný jako v Těrlicku. Na celém území obce Albrechtice svítí veřejné osvětlení celonočně.

Tabulka 4.2.1. 2 Výdaje na veřejné osvětlení obcí Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

Obec / Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Těrlicko	306,8	470,2	368,6	414,0	545,9
Albrechtice	380,6	509,5	417,8	425,2	351,5
Obec / Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Těrlicko	599,2	489,8	612,8	653,8	758,6
Albrechtice	601,3	621,0	540,0	773,5	799,3

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Graf 4.2.1. 2 Výdaje na veřejné osvětlení obcí Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

⁵⁹ Servis a správa veřejného osvětlení. *Veřejné osvětlení v obci* [online]. Servis a správa veřejného osvětlení [28. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.verejne-osvetleni.cz/>.

Nárůst výdajů na veřejné osvětlení v roce 2010 ve srovnání s rokem 2001 činí 451,8 tis. Kč (147,3 %) v Těrlicku a 418,7 tis. Kč (110,0 %) v Albrechticích. Celkem za sledované období let 2001 – 2010 jsou výdaje na veřejné osvětlení obou srovnávaných obcí téměř totožné – 5 219,9 tis. Kč v Těrlicku a 5 419,6 tis. Kč v Albrechticích (viz Tab. 4.2.1.2).

Třetí srovnávanou finanční kategorii představují **výdaje na nakládání s komunálním odpadem**. Svoz komunálního odpadu včetně sběru tříděného odpadu v obci Těrlicko provádí společnost Depos Horní Suchá, a.s. Obec Těrlicko je jedním z akcionářů této společnosti. Svoz komunálního odpadu v obci probíhá 1x týdně vždy v pátek v částech obce Horní Těrlicko a Dolní Těrlicko, v části Hradiště je komunální odpad svážen každou sobotu. Tříděný odpad se v obci sváží jednou měsíčně s výjimkou biologicky rozložitelného odpadu, který je svážen v období od 1. 4. do 31. 10. jednou týdně a v období od 1. 11. – 31. 3. jednou měsíčně. Těrlicko ve sledovaném období neprovozovalo sběrný dvůr.

Svoz komunálního i tříděného odpadu je organizován v obci Albrechtice stejným způsobem jako v Těrlicku. Obec Albrechtice je rovněž akcionářem společnosti Depos Horní Suchá, a.s. V obci je od roku 2010 provozován sběrný dvůr.

Tabulka 4.2.1. 3 Výdaje spojené s nakládáním s komunálním odpadem v obcích Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

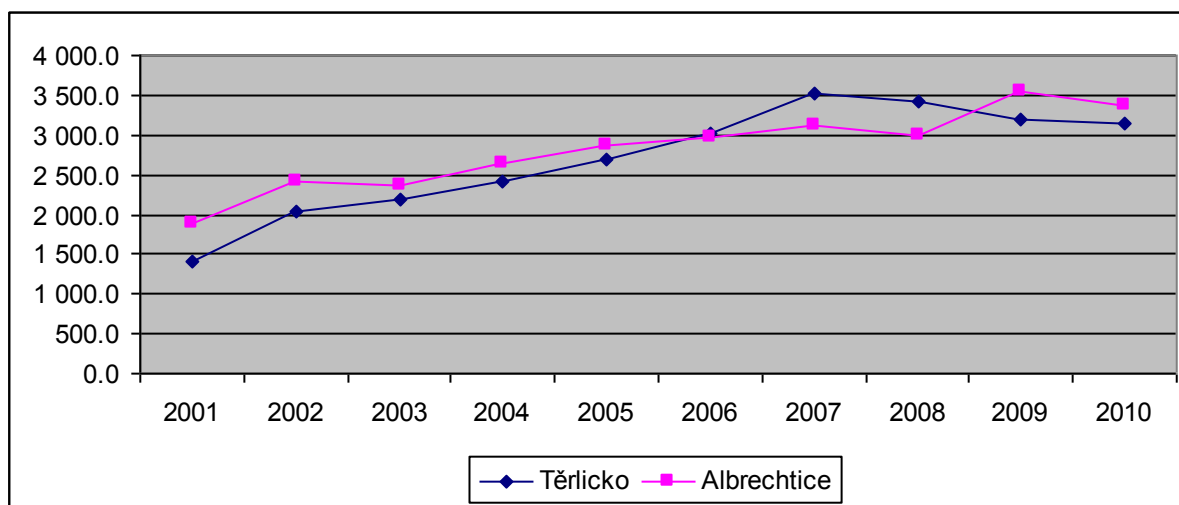
Obec / Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Těrlicko	1 409,7	2 047,6	2 178,4	2 426,9	2 681,3
Albrechtice	1 877,6	2 425,4	2 370,4	2 638,5	2 870,9
Obec / Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Těrlicko	3 012,9	3 514,6	3 423,9	3 205,5	3 154,7
Albrechtice	2 965,9	3 127,8	2 994,9	3 537,7	3 373,3

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Výdaje na nakládání s odpady v období let 2001 – 2007 u obou srovnávaných obcí rostly. V období 2007 – 2010 výdaje v této kategorii v Těrlicku klesaly. Pokles mezi lety 2007 a 2008 nastal také v Albrechticích. V roce 2009 dochází v Albrechticích k opětovnému nárůstu výdajů na nakládání s odpady, což souvisí s výstavbou a následným uvedením do provozu sběrného dvora v obci, a v následujícím roce se výdaje opět mírně snížily.⁶⁰ Výdaje na nakládání s odpady v roce 2010 ve srovnání s rokem 2001 dosahovaly dvojnásobných hodnot v obou obcích (viz Tab. 4.2.1.3). Celkově více finančních prostředků za sledované období let 2001 – 2010 vynaložily Albrechtice (28 182,4 tis. Kč v Albrechticích, 27 055,3 tis. Kč v Těrlicku).

⁶⁰ Sběrný dvůr v Těrlicku byl otevřen 7. 3. 2011. Po finanční stránce se uvedení sběrného dvora do provozu projevilo nárůstem výdajů souvisejících s nakládáním s odpady ve výši 1 293 tis. Kč v roce 2011.

Graf 4.2.1. 3 Výdaje spojené s nakládáním s odpady obcí Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010
(v tis. Kč)

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Výdaje na činnost zastupitelstva obce obsahují odměny členům zastupitelstva, výdaje na pojistné na sociální pojištění a výdaje na pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Zákon o obcích rozlišuje dvě kategorie členů zastupitelstva – uvolněné a neuvolněné. Uvolněným členům zastupitelstva náleží za výkon funkce odměna. Neuvolněným členům zastupitelstva lze poskytnout odměnu⁶¹, jejíž výši stanoví prováděcí právní předpis⁶². Výše odměny závisí na vykonávané funkci a počtu obyvatel obce. Uvolněným členům zastupitelstev obcí s rozšířenou působností, obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s matričním a stavebním úřadem dále se odměna zvyšuje o částky stanovené rovněž nařízením vlády.⁶³

Tabulka 4.2.1. 4 Výdaje na činnost zastupitelstev obcí Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010
(v tis. Kč)

Obec / Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Těrlicko	742,1	817,3	1 095,0	1 010,5	1 040,1
Albrechtice	862,2	905,9	1 077,1	1 041,5	1 057,1
Obec / Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Těrlicko	1 027,9	1 269,5	1 314,7	1 344,7	1 288,6
Albrechtice	1 127,6	1 187,1	1 302,4	1 351,6	1 374,4

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

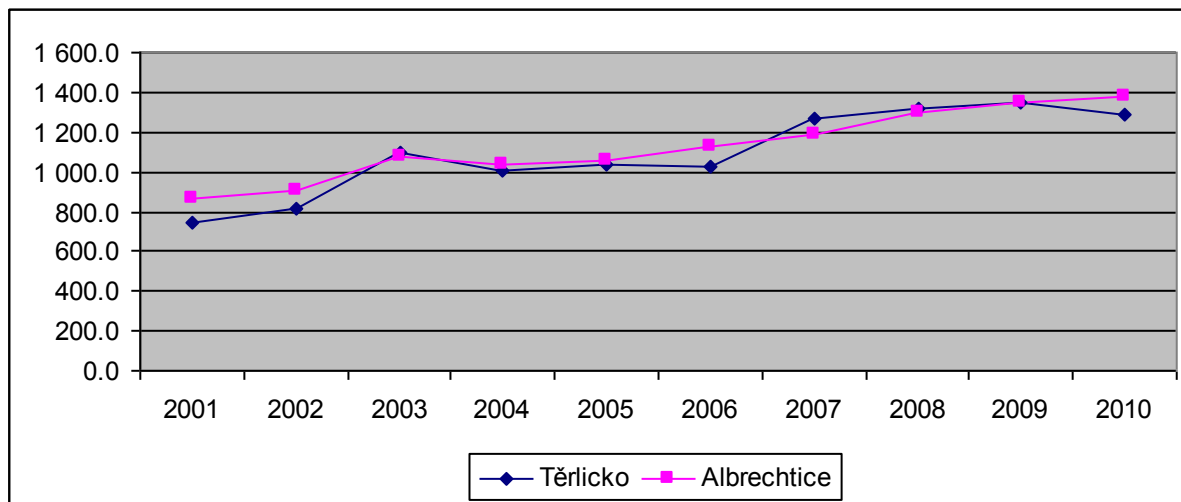
⁶¹ § 71 a 72 zákona č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb038-00-1.pdf>. ISSN 1211-1244.

⁶² Nařízení vlády č. 37 ze dne 22. ledna 2003 o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 12, s. 614 – 619. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=37/2003&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

⁶³ § 1 nařízení vlády č. 37 ze dne 22. ledna 2003 o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 12, s. 614 – 619. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=37/2003&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

Obě srovnávané obce mají 15 členů zastupitelstva, z toho je vždy jeden uvolněný člen (starosta obce) a 14 členů je neuvolněných. Výdaje obcí na činnost zastupitelstev jsou přibližně stejně velké. Celkově více ze svého rozpočtu vydala na činnost obecního zastupitelstva obec Albrechtice (11 286,9 tis. Kč v Albrechticích, 10 950,4 tis. Kč v Těrlicku).

Graf 4.2.3. 4 Výdaje na činnost zastupitelstev obcí Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Poslední porovnávanou kategorií jsou **výdaje na činnost místní správy**. Jedná se o velmi široce pojatou kategorii, neboť zahrnuje finanční prostředky na platy zaměstnanců včetně veškerých souvisejících výdajů, výdaje na pořízení materiálu, ochranných pracovních pomůcek, nákup služeb, výdaje na školení zaměstnanců, výdaje na provoz, opravy a údržbu obecního úřadu, výdaje na cestovné, pohoštění, příspěvky dobrovolným svazkům obcí a jiným organizacím, jejichž jsou obce členy a další položky.

Tabulka 4.2.1. 5 Výdaje na činnost místní správy obcí Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

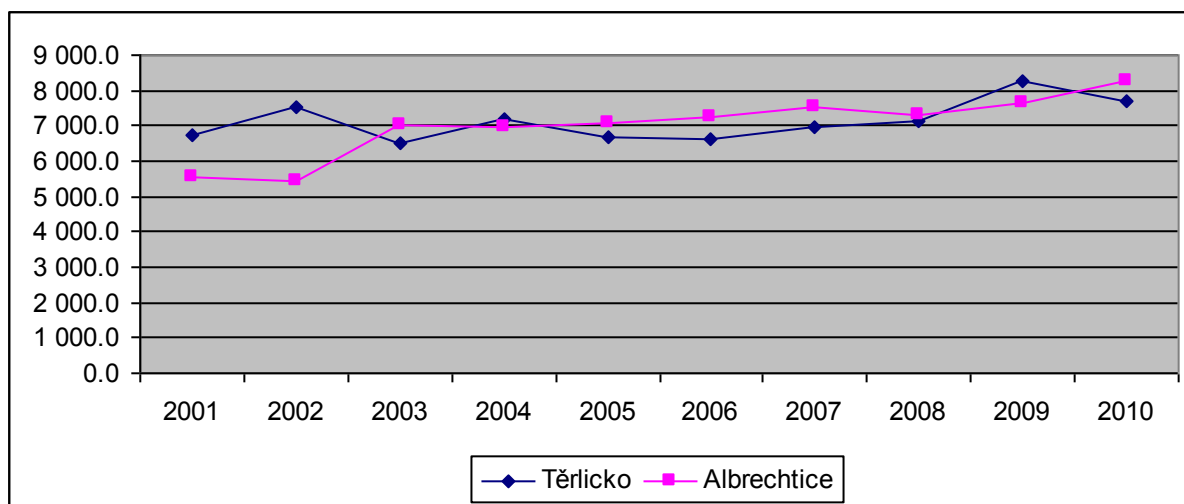
Obec / Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Těrlicko	6 756,4	7 526,5	6 519,7	7 171,8	6 685,1
Albrechtice	5 536,4	5 446,8	7 044,7	6 934,1	7 048,6
Obec / Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Těrlicko	6 607,4	6 952,2	7 152,1	8 255,9	7 723,4
Albrechtice	7 268,2	7 524,4	7 321,7	7 641,5	8 250,5

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Výdaje na činnost místní správy je jedinou kategorií, ve které obec Těrlicko vydala ve sledovaném období ze svého rozpočtu více finančních prostředků než obec Albrechtice (70 016,9 tis. Kč v Albrechticích, 71 350,5 tis. Kč v Těrlicku). Důvodem je především větší počet zaměstnanců zařazených do obecního úřadu v Těrlicku (12 zaměstnanců

v Albrechticích, 14 zaměstnanců v Těrlicku) a s tím související vyšší výdaje na platy a povinné odvody (průměrný roční plat 1 zaměstnance zařazeného do obecního úřadu v Těrlicku činí 284 tis. Kč).

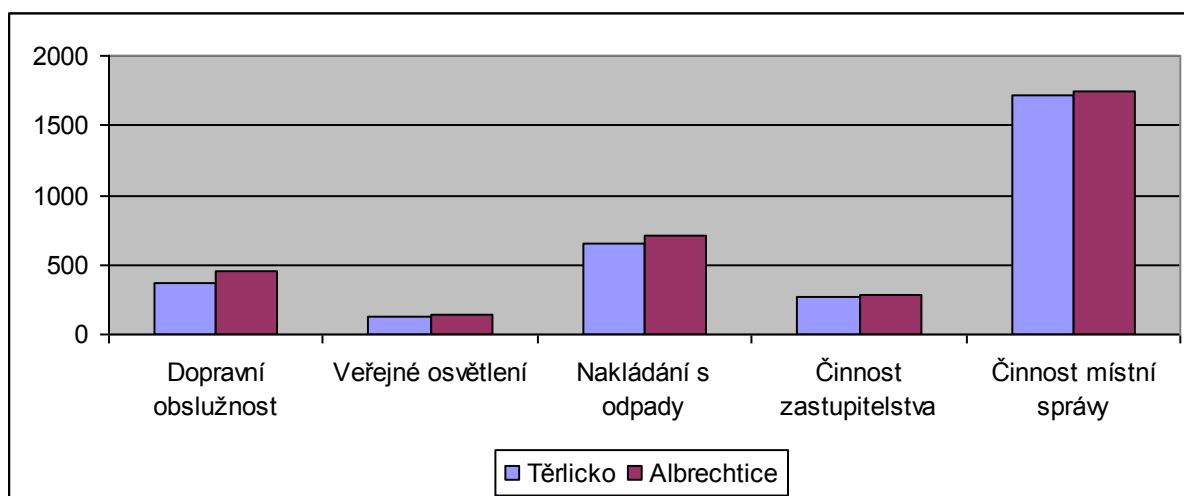
Graf 4.2.3. 5 Výdaje na činnost místní správy obcí Těrlicko a Albrechtice v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Za účelem komparace výdajů vybraných obcí na srovnatelnou jednotku jsem zjišťovala průměrně vynaložené výdaje za každou sledovanou oblast na 1 obyvatele za sledované období let 2001 – 2010 (viz Graf. 4.2.1.6). Počet obyvatel za jednotlivé roky jsem zjistila na internetových stránkách ČSÚ. Jednotlivé výdaje za každou oblast a každý rok jsem vydělila počtem obyvatel obce v daném roce. Vypočítané hodnoty na 1 obyvatele za příslušný rok jsem sečetla za každou oblast zvlášť a získanou hodnotu jsem vydělila počtem sledovaných let (viz příloha č. 5).

Graf 4.2.1. 6 Průměrné výdaje na 1 obyvatele za období let 2001 – 2010 (v Kč)

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Vypočtené hodnoty ukazují, že obec Albrechtice ve všech 5 srovnávaných oblastech vydala z obecního rozpočtu více finančních prostředků na 1 obyvatele než obec Těrlicko. Z provedeného rozboru výdajů vynaložených do vybraných oblastí lze konstatovat, že obec Těrlicko vynakládá finanční prostředky ze svého rozpočtu hospodárně a efektivně.

Přestože nebyla potvrzena hypotéza č. 2 stanovená v úvodu diplomové práce, lze obecně pro rekreační obce navrhnout určitá řešení, která by zohledňovala rekreační funkci těchto sídel z hlediska jejich finančního hospodaření.

Prvním z možných řešení, jak rekreačním obcím kompenzovat výdaje vynakládané pro trvalé bydlící obyvatelstvo i rekreanty, spočívá ve zvýšení daně z nemovitostí u staveb využívaných pro individuální rekreaci. Podle platného ustanovení § 11 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí (dále jen „zákon o dani z nemovitostí“), je sazba daně u staveb pro individuální rekreaci stanovena ve výši 6,00 Kč za 1 m² zastavěné plochy. Pokud by byla rekreačním obcím ponechána zákonem možnost stanovit si výši sazby u těchto staveb, přičemž by zákon stanovil maximální hranici sazby, přineslo by to obcím do rozpočtu potřebné finanční prostředky, které by usnadnily správu i hospodaření rekreačních obcí.

Navrhovaná změna zákona o dani z nemovitostí by byla přínosem především pro rekreační obce chatářského typu (podrobně viz kapitola 2.2 Charakteristika a správa rekreačních obcí). Pro rekreační obce chalupářského typu, kde tyto objekty původně sloužily k trvalému bydlení a oficiálně nejsou evidovány jako OIR, by bylo řešením sjednotit ubytovací fond (stavby s popisnými a evidenčními čísly) a pro účely daně z nemovitosti rozlišovat pouze obydlené a neobydlené stavby. Daň z nemovitostí u obydlených i neobydlených staveb by byla stanovena stejným způsobem, avšak u neobydlených staveb by byla obcím ponechána možnost zvyšovat daň z nemovitostí koeficienty od 2 – 5 v závislosti na potřebách jednotlivých rekreačních obcí.

K příjmům plynoucím do rozpočtů obcí z titulu vlastnictví rekreačního objektu na území obce patří místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (dále jen „místní poplatek“). Místní poplatek je stanoven zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“) a v obcích je zaveden obecně závaznou vyhláškou. Zákon o místních poplatcích stanovuje maximální sazbu tohoto poplatku ve výši 500,00 Kč a obcím ponechává možnost rozhodnout o vybírané výši poplatku. Dalším možným řešením kompenzace rekreační funkce obcí by bylo zavedení např. 100 % příplatku k místnímu

poplatku, který by sloužil ke krytí výdajů z rozpočtů obcí do oblastí, jejichž uživateli jsou i rekreanti.

Pokud by navrhovaná řešení byla akceptována a došlo by k novelizaci výše uvedených právních předpisů, bylo by nezbytné definovat pojem rekreační obec.

5 Závěr

5.1 Shrnutí problematiky

Cílem diplomové práce bylo na základě komparace obce Těrlicko s obcí Albrechtice zjistit, jak se rekreační funkce obce Těrlicko projevuje z hlediska správy obce a z hlediska hospodaření obce a podle toho formulovat návrhy a doporučení pro zkvalitnění správy a hospodaření obce Těrlicko a příp. rekreačních obcí obecně. V souladu se stanoveným cílem byly formulovány níže uvedené **hypotézy**:

1. standardně zavedený model správy obce Těrlicko dostatečně nereflektuje rekreační funkci obce,
2. výdaje vynaložené do vybraných oblastí – dopravní obslužnost, veřejné osvětlení, sběr komunálního odpadu, činnost zastupitelstva a místní správa - jsou v přepočtu na 1 obyvatele vyšší v obci Těrlicko ve sledovaném období let 2001 - 2010, neboť jsou vynakládány nejen pro trvale žijící obyvatele, ale i pro vlastníky rekreačních objektů, tzv. přítomné obyvatelstvo, a rekreační funkce obce Těrlicko není dostatečně zohledněna ani v oblasti hospodaření obce.

Obec Těrlicko je příměstskou rekreační obcí. Postavení příměstského sídla navíc s rekreační funkcí způsobily následující faktory – vznik města Havířova v blízkosti obce a vybudování vodní nádrže Těrlická přehrada na území obce. Významné urbanistické změny změnily původní spádovost obce k Těšínu (později Českému Těšínu) na spádovost k Havířovu. Mezi obcí Těrlicko a městem Havířov vznikly oboustranné vazby, jež plně odpovídají rysům příměstských obcí – Havířov vykonává pro obec Těrlicko působnost obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností, je nejčastějším místem vyjížděky těrlických občanů do škol a zaměstnání, do zařízení speciální zdravotnické a sociální péče a kulturních zařízení, nejvíce OIR v Těrlicku vlastní občané Havířova, největší počet stavebníků, kteří staví rodinné domy v Těrlicku, trvale bydlí v Havířově a obě obce spolupracují na společných investičních projektech.

Obec Těrlicko je spravována běžným způsobem v souladu se zákonem o obcích. V modelu správy obce však není dle mého názoru nijak zohledněna její rekreační funkce.

Legislativa v ČR ve vztahu ke správě obcí a jejich hospodaření je založena výhradně na kategorii trvale bydlícího obyvatelstva. Avšak pro rekreační obce je podstatná kategorie

přítomného obyvatelstva. V době hlavních sezón dochází v rekreačních obcích k nárazové kumulaci obyvatel (zpravidla 3 – 4 osoby / 1 OIR), což může představovat jak z hlediska správy obce, tak z hlediska jejího hospodaření určité problémy. Pro obec Těrlicko je odhadován počet přítomného obyvatelstva v době letní sezóny ve výši 5 988 – 6 236 osob nacházejících se na území obce.

Rekreační obce vytvářejí specifickou skupinu obcí, jež vyžadují v některých aspektech diferencovaný přístup a odlišné nástroje k jejich řízení i hospodaření.

Na závěr konstatuji, že výše uvedená hypotéza č. 1 byla potvrzena, avšak hypotéza č. 2, rovněž uvedená výše, potvrzená nebyla.

5.2 Návrhy a doporučení

5.2.1 Návrhy a doporučení pro správu rekreační obce Těrlicko

V souladu se zákonem o obcích může zastupitelstvo obce zřídit pro jednotlivé části obce osadní výbory. Členem osadního výboru se může stát pouze občan trvale bydlící v části obce, pro kterou je osadní výbor zřízen. To znamená, že za stávající platné právní úpravy zákona o obcích, jsou tímto vlastníci rekreačních objektů na území obce Těrlicko vyloučeni z možnosti podílet se na správě obce.

Navrhuji tedy změnu zákona o obcích z důvodu zrušení podmínky trvalého pobytu členů osadních výborů v příslušné části obce. Nezbytnou součástí novelizace výše uvedeného zákona by musela být přesná specifikace rekreační obce, např. prostřednictvím ukazatele intenzity rekreace vyjádřené poměrem mezi počtem OIR a počtem TOD (TOB).

V případě akceptování současného znění zákona o obcích doporučuji zřídit Komisi pro rekreaci. Zákon o obcích nevyžaduje v případě členů Komise jejich trvalý pobyt v příslušné obci. Z navrhovaného počtu 15 členů Komise by trvale bydlící obyvatelé zastupovalo 9 členů (pro každou ze 3 částí obce Těrlicko 3 členové trvale bydlící) a vlastníky rekreačních objektů na území obce Těrlicko (příp. včetně majitelů rekreačních zařízení, představitelů sportovních klubů) 6 členů, kteří by se chtěli aktivně účastnit správy obce (pro každou ze 3 částí obce Těrlicko 2 členové). Komise by měla možnost vyjadřovat se k problematice rekreace, a to především z hlediska rozvoje rekreace na území Těrlicka (např. prodlužování období, kdy lze rekreační oblast užívat, zvyšováním nabídky rekreačních aktivit), spolupracovat s osadními

výbory v obci, předkládat návrhy, podněty a vyjádření radě obce. Lze předpokládat, že zřízení Komise by mělo pozitivní dopad na správu obce Těrlicko spočívající v částečném odanonymizování společnosti uživatelů rekreačních objektů, posílení komunikace a spolupráce mezi vedením obce Těrlicko a rekreanty.

Další z možností zefektivnění správy rekreačních obcí, tedy i obce Těrlicko, na institucionální úrovni spatřuji ve sdružení se rekreačních obcí v dobrovolnou zájmovou nevládní organizaci s názvem Sdružení rekreačních obcí ČR. Činnost Sdružení by podporovala zejména vytváření příznivých podmínek pro rekreaci a její rozvoj, uplatňování specifických požadavků rekreačních obcí při změnách právních předpisů, podílení se na přípravě tvorby nových právních předpisů, aktivní spolupráci s organizacemi obdobného typu v ČR i v zahraničí. Pro zajištění chodu Sdružení navrhuji zavedení členských příspěvků pro zúčastněné obce ve výši např. 4,00 Kč / 1 OIR a v případě hromadných rekreačních objektů 2,00 Kč / 1 lůžko. Sdružení by také mohlo fungovat jako specifická odnož Svazu měst a obcí.

V oblasti dokumentů doporučuji vedení obce Těrlicko vytvořit a následně v orgánech obce schválit program rozvoje obce. Je nezbytné, aby uvedený dokument respektoval obec Těrlicko jako sídlo s obytnou, obslužnou, ale také rekreační funkcí a apeloval především na zachování a zkvalitnění rekreační funkce obce Těrlicko.

5.2.2 Návrhy a doporučení pro hospodaření rekreační obce Těrlicko

Ačkoliv se nepotvrdila v úvodu stanovená hypotéza č. 2, která předpokládala, že obec Těrlicko vynaložila ve vybraných oblastech z důvodu rekreační funkce obce více finančních prostředků na 1 obyvatele za období let 2001 – 2010 než komparovaná obec Albrechtice, navrhuji určitá řešení pro rekreační obce obecně, která by zohledňovala jejich rekreační funkci z hlediska finančního hospodaření.

Navrhuji novelizovat zákon o dani z nemovitostí. Navrhovaná novelizace by spočívala v uvolnění sazby daně z nemovitostí u staveb využívaných pro individuální rekreaci. Zákon by stanovil maximální hranici sazby u těchto staveb, přičemž by rekreačním obcím ponechal možnost stanovit si výši sazby v přípustném rozmezí dle vlastního uvážení. V případě navrhované změny zákona by bylo nutné specifikovat pojem rekreační obec.

Navrhovaná změna zákona o dani z nemovitosti by přinesla akceptovatelné řešení především pro rekreační obce chatařského typu. Pro rekreační obce chalupářského typu, kde

rekreační objekty – chalupy – původně sloužily k trvalému pobytu a nejsou evidovány jako OIR by bylo přínosné sjednotit ubytovací fond (stavby s popisnými a evidenčními čísly).

Jako alternativní možnou změnu zákona o dani z nemovitostí navrhuji pro účely daně z nemovitostí rozlišovat pouze obydlené a neobydlené stavby. Daň z nemovitostí u obydlených i neobydlených by byla stanovena stejným způsobem, avšak u neobydlených staveb by byla obcím ponechána možnost zvyšovat daň z nemovitostí koeficienty v rozmezí od 2 do 5 v závislosti na potřebách jednotlivých rekreačních obcí. Zavedení příslušného koeficientu by bylo realizováno vydáním obecně závazné vyhlášky zastupitelstvem obce.

Jako poslední řešení, jak zvýšit příjmy rozpočtů rekreačních obcí, a tímto alespoň částečně kompenzovat výdaje související s rekreační funkcí, navrhuji zavedení např. 100 % příplatku k místnímu poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Zvýšený místní poplatek (v současné době činí jeho maximální sazba 500,00 Kč / rekreační objekt) by sloužil ke krytí výdajů v oblastech, jejichž uživateli jsou současně s trvale bydlícími občany i rekreanti. Navrhované změně by musela předcházet změna zákona o místních poplatcích a také již dříve zmiňovaná přesná specifikace pojmu rekreační obec.

Seznam použité literatury

Monografie:

- [1] BIČÍK, Ivan a kol. *Druhé bydlení v Česku*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2001. 167 s. ISBN 80-238-7002-5.
- [2] KOVÁŘ, Jiří, Blanka BUDÍNOVÁ a Alena TICHÁ. *Obce s rekreační funkcí v ČR*. Ostrava: Výzkumný ústav rozvoje oblasti a měst, 1994. 30 s.
- [3] MARIOT, Peter. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda, 1983. 248 s.
- [4] MEJSNAROVÁ, Jitka. *Proměny rekreační funkce v území: Vybrané rekreační aktivity z pohledu územního plánování*. Praha: ČVUT Fakulta architektury, 2004, 16 s.
- [5] MEJSNAROVÁ, Jitka a kol. *Rekreace*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 17 s.
- [6] PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2005. 555 s. ISBN 80-7357-052-1.
- [7] PETEROVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. 1. vyd. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2005, 87 s.
- [8] PROKOP, Radim a kolektiv Magistrátu města Havířova. *Havířov 1955 – 2005*. 1. vyd. Havířov: Statutární město Havířov, 2005. 176 s. ISBN 80-239-4423-1.
- [9] *Těrlicko 1229 - 1979*. Těrlicko: Místní národní výbor, 1979, 87 s.
- [10] TOUŠEK, Václav, Josef KUNC, Jiří VYSTOUPIL a kol. *Ekonomická a sociální geografie*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.
- [11] TOUŠEK, Václav. *Ekonomická a sociální geografie*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.
- [12] TUNKA, Martin. *Utváření urbanistických prostorů v obytném prostředí*. Praha: Výzkumný ústav výstavby a architektury, 1985, 105 s. ISBN 59-251-85.
- [13] VÁGNER, Jiří, Dana FIALOVÁ a kol. *Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2004. 286 s. ISBN 80-86561-15-1.
- [14] ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 448 s. ISBN 80-239-0152-4.

Právní předpisy:

- [15] Ústavní zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 1-16. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka->

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](#). ISSN 1210-0005.

[16] Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107, s. 2802-2810. Dostupný také z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=563/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](#). ISSN 1211-1244.

[17] Zákon č. 151 ze dne 17. června 1997 o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1997, částka 54, s. 2868 – 2877. Dostupný také z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=151/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](#). ISSN 1211-1244.

[18] Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](#). ISSN 1211-1244.

[19] Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557 – 3567. Dostupný také z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](#). ISSN 1211-1244.

[20] Zákon č. 183 ze dne 14. března 2006 o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 63, s. 2226 – 2289. Dostupný také z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=183/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](#). ISSN 1211-1244.

[21] Zákon č. 194 ze dne 20. května 2010 o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 2210 - 2222 . Dostupný také z: [http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2010/sb0065-2010.pdf](#). ISSN 1211-1244.

[22] Nařízení vlády č. 37 ze dne 22. ledna 2003 o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 12, s. 614 – 619. Dostupný také z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=37/2003&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](#). ISSN 1211-1244.

Elektronické zdroje:

[23] Český statistický úřad. *Index stáří v roce 2005* [online]. ČSÚ [7. 2. 2012]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/030703104](#).

[24] Český statistický úřad. *Předběžné výsledky Sčítání lidu, bytů a domů 2011 – kraje a Česká republika* [online]. ČSÚ [15. 2. 2012]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012ediciplan.nsf/kapitola/03000-12-n_2012-00](#).

- [25] Český statistický úřad. *Sčítání lidu, bytů a domů 2001* [online]. ČSÚ [15. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/599158?OpenDocument>.
- [26] Dětský domov se školou v Těrlicku. *Slovo úvodem* [online]. DDŠ Těrlicko [22. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlickodds.cz/index.html>.
- [27] LIDOVÉ NOVINY. Krize, nekrize, Češi jsou chataři [online]. Lidové noviny [25. 1. 2012]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/krize-nekrize-cesi-jsou-chatari-dnf-/ln_noviny.asp?c=A090519_000085_ln_noviny_sko&klic=231601&mes=090519_0.
- [28] Ministerstvo finance ČR. *ARISweb – Presentace údajů ÚSC, charakteristika ÚSC OÚ Těrlicko* [online]. MF ČR [17. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/charakteristika.pl?ico=297666>.
- [29] Ministerstvo finance ČR. *ÚFIS – Presentace údajů ÚSC, charakteristika ÚSC OÚ Těrlicko* [online]. MF ČR [17. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufisusc/charakteristika.pl?ico=297666>.
- [30] Ministerstvo finance ČR. *ARISweb – Presentace údajů ÚSC, charakteristika ÚSC OÚ Albrechtice* [online]. MF ČR [17. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/charakteristika.pl?ico=297429>.
- [31] Ministerstvo finance ČR. *ARISweb – Presentace údajů ÚSC, charakteristika ÚSC OÚ Albrechtice* [online]. MF ČR [17. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufisusc/charakteristika.pl?ico=297429>.
- [32] Občanské stavby. *Stavby občanské vybavenosti* [online]. Hlaváček webdesign s.r.o. [20. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.obcanske-stavby.cz/>.
- [33] Oficiální internetové stránky obce Albrechtice. *Historie obce Albrechtice* [online]. Obec Albrechtice [16. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.obecalbrechtice.cz/index.php>.
- [34] Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Doprava* [online]. Obec Těrlicko [31. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/doprava/d-88729/p1=1039>.
- [35] Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Současnost obce* [online]. Obec Těrlicko [3. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/o-obci/d-88679/p1=3378>.
- [36] Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Územní plán – textová část* [online]. Obec Těrlicko [13. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/textova-cast/d-89816/p1=2176>.
- [37] Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Výbor pro rozvoj obce* [online]. Obec Těrlicko [16. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/vybor-pro-rozvoj-obce/os-6912/p1=2446>.
- [38] Oficiální internetové stránky obce Těrlicko. *Založení obce – současnost* [online]. Obec Těrlicko [3. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.terlicko.cz/o-obci/d-88679/p1=3378>.

[39] Portál na podporu rozvoje obcí ČR. *Tvorba programu rozvoje obce* [online]. Národní akademie regionálního managementu [16. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.rozvojobci.cz/news/tvorba-programu-rozvoje-obce1/>.

[40] Servis a správa veřejného osvětlení. *Veřejné osvětlení v obci* [online]. Servis a správa veřejného osvětlení [28. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.verejne-osvetleni.cz/>.

Seznam zkratek

abs. – absolutně

aj. – a jiné

apod. – a podobně

a. s. – akciová společnost

atd. - a tak dále

ARISweb - Prezentační systém údajů databáze IDB ARIS

BD – bytová domácnost

BDR – bytová domácnost vlastníci rekreační objekt

č. - číslo

ČD – České dráhy

ČSÚ – Český statistický úřad

ČR – Česká republika

ČSR – Československá republika

ha – hektar

JPO – jednotka požární ochrany

Kč – koruny české

km – kilometr

k. ú. – katastrální území

min. - minimálně

mj. – mimo jiné

m. n. m. – metry nad mořem

obyv. - obyvatelé

ODIS – integrovaný dopravní systém

OIR – objekt individuální rekreace

příp. - případně

r. - rok

s. - strana

Sb. - sbírka

SLBD – Sčítání lidu, bytů a domů

SR – Slovenská republika

Tab. - tabulka

tj. – to je

tis. – tisíc

TOB – trvale obydlený byt

TOD – trvale obydlený dům

tzv. – tak zvaný

ÚFIS – Prezentační systém finančních a účetních informací státu

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

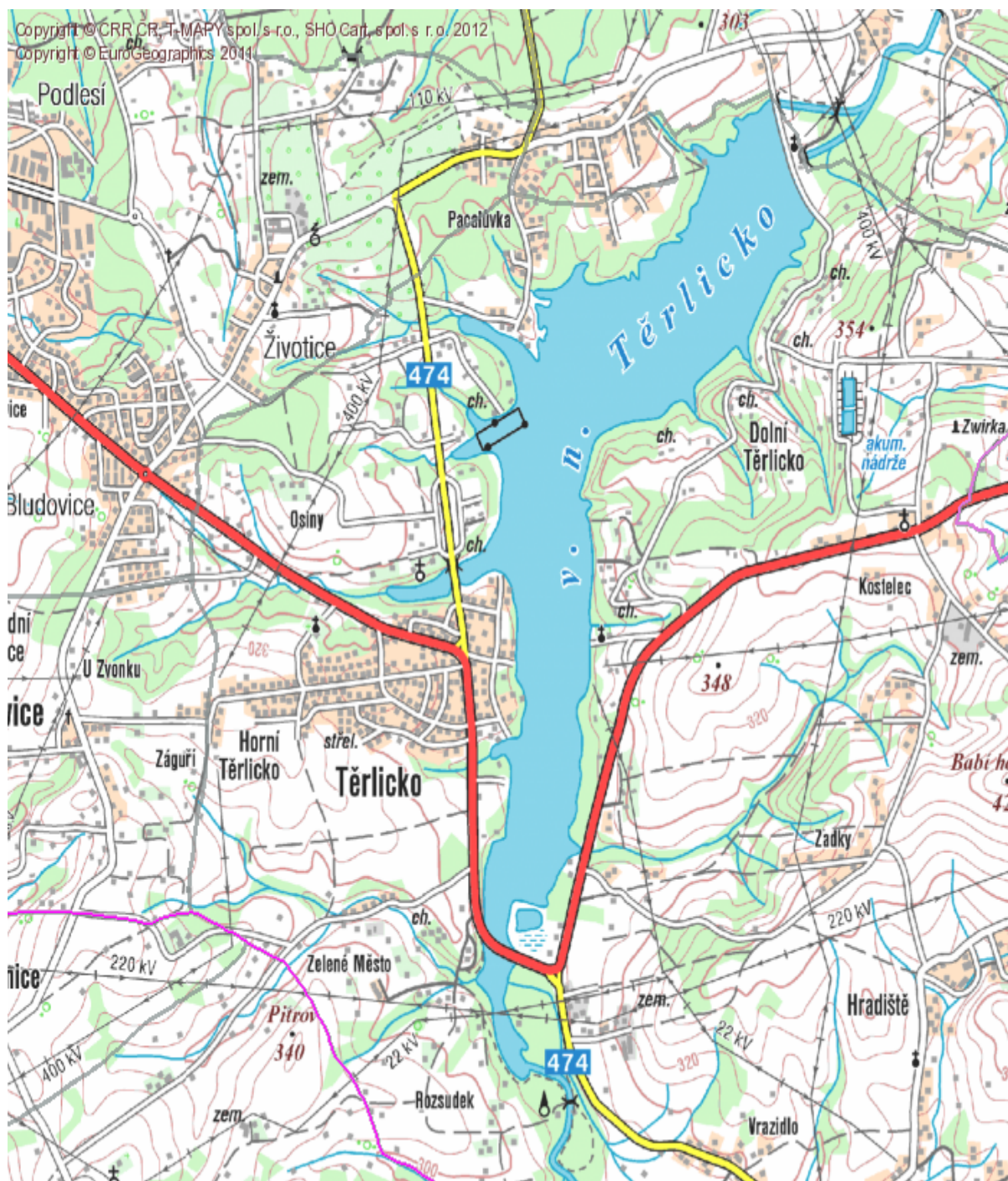
V Ostravě dne 27.4.2012

.....
Lenka Válková

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Mapové zobrazení obce Těrlicko
- Příloha č. 2 Zastupitelstvo obce Těrlicko
- Příloha č. 3 Organizační struktura obecního úřadu Těrlicko
- Příloha č. 4 Územní plán obce Těrlicko
- Příloha č. 5 Průměrné výdaje ve vybraných oblastech na 1 obyvatele za období let
2001 – 2010

Příloha č. 1 Mapové zobrazení obce Těrlicko

Zdroj: CRR – mapový server.

Příloha č. 2 Zastupitelstvo obce Těrlicko

Bc. Martin Polášek, starosta obce

Ing. Josef Macura, místostarosta obce

JUDr. Vanda Bielecká, člen rady obce

Anna Mašínská, člen rady obce

Ing. Jaromír Žvak, člen zastupitelstva, předseda finančního výboru

Zdeněk Skotnica, člen zastupitelstva, předseda kontrolního výboru

Ing. Vavřinec Fojcik, člen zastupitelstva, předseda výboru pro rozvoj obce

Mgr. Iveta Chalupová, člen zastupitelstva, předseda výboru pro národnostní menšiny

MUDr. Šimon Laciok, člen zastupitelstva

Ing. Milan Malatinský, člen zastupitelstva

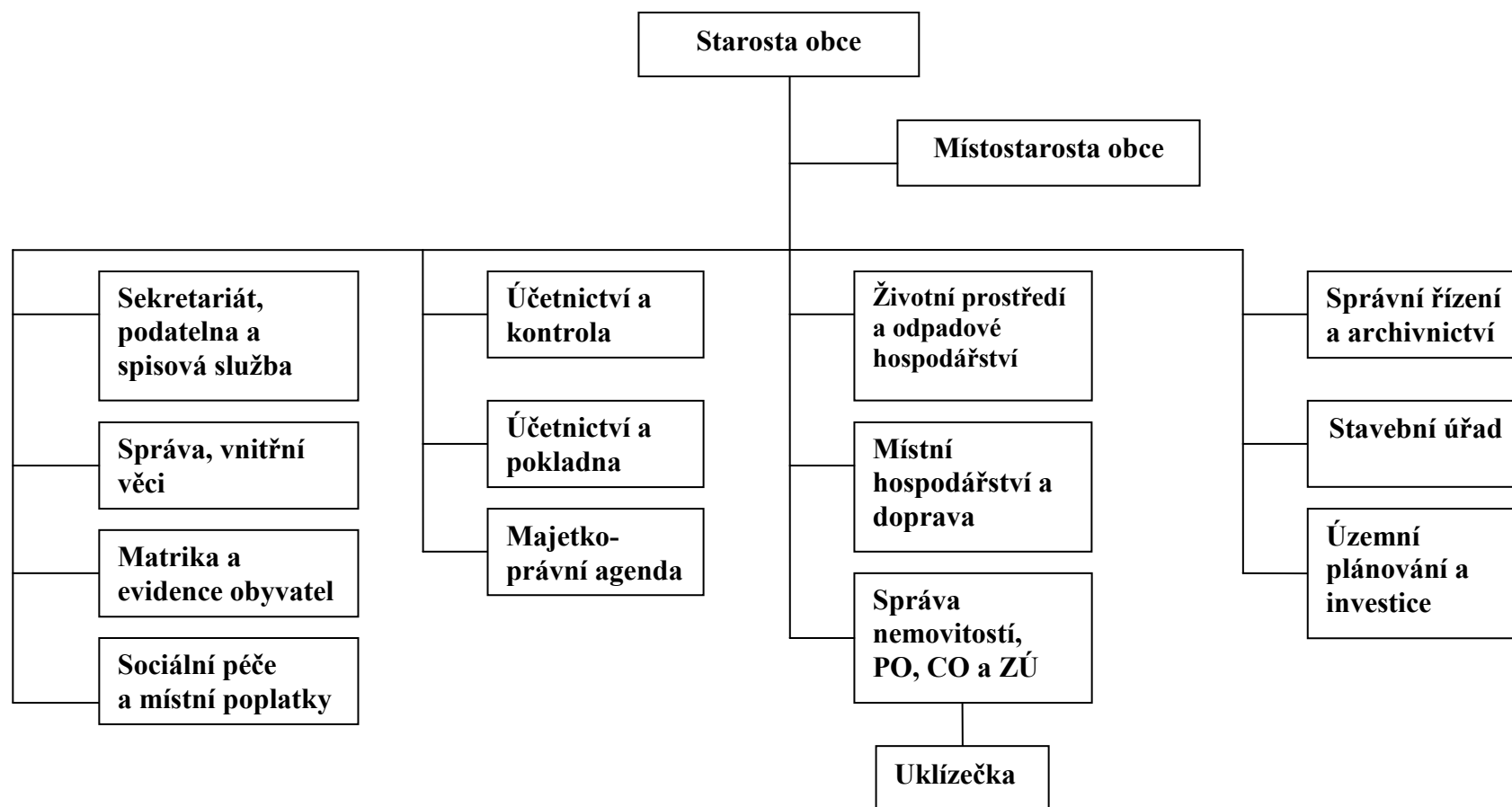
Mgr. Jaroslav Goj, člen zastupitelstva

Boleslav Kocur, člen zastupitelstva

Mgr. Barbara Davidová, člen zastupitelstva

Jan Kolář, člen zastupitelstva

Příloha č. 3 Organizační struktura Obecního úřadu Těrlicko

Zdroj: Oficiální internetové stránky obce Těrlicko, vlastní zpracování.

Příloha č. 4 Územní plán obce Těrlicka

Zdroj: Oficiální internetové stránky obce Těrlicko.

Příloha č. 5 Průměrné výdaje ve vybraných oblastech na 1 obyvatele za období let 2001 – 2010

Tabulka 1 Počet obyvatel v letech 2001 - 2010

Obec / Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Těrlicko	4126	4127	4131	4134	4161	4149	4202	4208	4190	4201
Albrechtice	4071	4053	4032	4019	3994	3954	3967	3969	3990	3991

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování.

Tabulka 2 Výdaje obce Těrlicka ve vybraných oblastech v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem
Dopravní obslužnost	1 399.7	1 537.1	1 295.4	1 462.4	1 313.1	1 741.5	1 403.7	1 711.8	1 869.2	1 881.8	15 615.8
Veřejné osvětlení	306.8	470.2	368.6	414.0	545.9	599.2	489.8	612.8	653.8	758.6	5 219.9
Nakládání s odpady	1 409.7	2 047.6	2 178.4	2 426.9	2 681.3	3 012.9	3 514.6	3 423.9	3 205.5	3 154.7	27 055.3
Činnost zastupitelstva	742.1	817.3	1 095.0	1 010.5	1 040.1	1 027.9	1 269.5	1 314.7	1 344.7	1 288.6	10 950.4
Činnost místní správy	6 756.4	7 526.5	6 519.7	7 171.8	6 685.1	6 607.4	6 952.2	7 152.1	8 255.9	7 723.4	71 350.5

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Tabulka 3 Výdaje obce Albrechtice ve vybraných oblastech v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem
Dopravní obslužnost	1 249.6	1 248.9	1 298.8	1 762.1	1 703.3	1 924.9	1 856.0	2 219.7	2 494.2	2 461.0	18 218.5
Veřejné osvětlení	380.6	509.5	417.8	425.2	351.5	601.3	621.0	540.0	773.5	799.3	5 419.6
Nakládání s odpady	1 877.6	2 425.4	2 370.4	2 638.5	2 870.9	2 965.9	3 127.8	2 994.9	3 537.8	3 373.3	28 182.4
Činnost zastupitelstva	862.2	905.9	1 077.1	1 041.5	1 057.1	1 127.6	1 187.1	1 302.4	1 351.6	1 374.4	11 286.9
Činnost místní správy	5 536.4	5 446.8	7 044.7	6 934.1	7 048.6	7 268.2	7 524.4	7 321.7	7 641.5	8 250.5	70 016.9

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Tabulka 4 Výdaje obce Těrlicka na 1 obyvatele ve vybraných oblastech v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem
Dopravní obslužnost	0.34	0.37	0.31	0.35	0.32	0.42	0.33	0.41	0.45	0.45	3.75
Veřejné osvětlení	0.07	0.11	0.09	0.10	0.13	0.14	0.12	0.15	0.16	0.18	1.25
Nakládání s odpady	0.34	0.50	0.53	0.59	0.64	0.73	0.84	0.81	0.77	0.75	6.49
Činnost zastupitelstva	0.18	0.20	0.27	0.24	0.25	0.25	0.30	0.31	0.32	0.31	2.63
Činnost místní správy	1.64	1.82	1.58	1.73	1.61	1.59	1.65	1.70	1.97	1.84	17.14

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.

Tabulka 5 Výdaje obce Albrechtice na 1 obyvatele ve vybraných oblastech v letech 2001 – 2010 (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem
Dopravní obslužnost	0.31	0.31	0.32	0.44	0.43	0.49	0.47	0.56	0.63	0.62	4.56
Veřejné osvětlení	0.09	0.13	0.10	0.11	0.09	0.15	0.16	0.14	0.19	0.20	1.36
Nakládání s odpady	0.46	0.60	0.59	0.66	0.72	0.75	0.79	0.75	0.89	0.85	7.05
Činnost zastupitelstva	0.21	0.22	0.27	0.26	0.26	0.29	0.30	0.33	0.34	0.34	2.82
Činnost místní správy	1.36	1.34	1.75	1.73	1.76	1.84	1.90	1.84	1.92	2.07	17.50

Zdroj: ARISweb – prezentace údajů ÚSC, ÚFIS – prezentace údajů ÚSC, vlastní zpracování.